

Nr 172.

Godkänd av första kammaren den 17 maj 1924.

Godkänd av andra kammaren den 17 maj 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förmynderskap m. m. dels ock i ämnet väckta motioner.

[Första lagutskottets utlåtande nr 29 och memorial nr 32].

Till Konungen.

Genom en den 22 februari 1924 dagtecknad proposition, nr 53, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga förslag till lag om förmynderskap m. fl. lagförslag ävensom att godkänna förslag till förordning om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, 3 och 4, § 3 mom. 2 och § 4 i förordningen den 21 juni 1922 angående postsparbanken.

I samband med propositionen har riksdagen till behandling förehäft nio i anledning av densamma väckta motioner.

I fråga om det i propositionen intagna förslaget till lag angående ändrad lydelse av 77 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården får riksdagen tillkännagiva, att riksdagen ansett sig böra uppskjuta behandlingen av nämnda förslag att förekomma i samband med det av Eders Kungl. Maj:t i propositionen nr 150 framlagda förslaget till lag om samhällets barnavård m. m.

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 14 saml. Nr 172.

Ovannämnda förslag till förordning om ändrad lydelse av vissa bestämmelser i förordningen den 21 juni 1922 angående postsparbanken har av riksdagen godkänts.

Vidkommande övriga i propositionen nr 53 intagna författningsförslag får riksdagen anmäla, att desamma icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, men att riksdagen i anledning av nämnda proposition för sin del antagit lagar av den lydelse här nedan angives. Beträffande de av riksdagen beslutade ändringarna får riksdagen åberopa vad som anförts i första lagutskottets utlåtande nr 29 och memorial nr 32, av vilka tryckta exemplar härvid fogas, ävensom framhålla, att 12 kap. 7 § i förslaget till lag om förmynderskap av riksdagen antagits med den lydelse, som innefattas i en vid utskottets utlåtande fogad reservation.

Samtliga författningar, sådana de av riksdagen antagits eller godkänts, införas här som följer.

Förslag till lag om förmynderskap.

Härigenom förordnas som följer:

1 kap. Om omyndiga.

1 §.

Den, som är under tju guett år (*underårig*), vare omyndig.

2 §.

Den, som fyllt tju guett år, skall av rätten förklaras omyndig:

1. om han på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten är ur stånd att vårda sig eller sin egendom;
2. om han genom slöseri eller annan grov vanvård av sin egendom eller eljest genom otillbörligt förfarande i avseende å egendomen äventyrar sin eller sin familjs välfärd;
3. om han är hemfallen åt missbruk av rusgivande medel och i följd därav icke kan vårda sig eller sin egendom; eller
4. om han på grund av sjukdom, försvagat hälsotillstånd, lyte, oerfarenhet eller annan orsak behöver annans bistånd i vården av sina angelägenheter och av sådan anledning själv begär att bliva förklarad omyndig eller samtycker därtill.

3 §.

Föreligger beträffande *underårig* sådant fall, som i 2 § sägs, må rätten förklara, att han skall förbli va omyndig jämväl efter uppnådd myndighetsålder.

4 §.

Omyndighetsförklaring skall av rätten hävas, om den omyndige finnes vara i stånd att själv taga vård om sina angelägenheter.

2 kap. Om förmyndare.

1 §.

För *underårigt* barn i äktenskap vare fadern förmyndare. Dör fadern, eller kan han enligt 4 § icke vara förmyndare, eller varder han entledigad från förmynderskapet, vare modern barnets förmyndare.

Går föräldrarnas äktenskap åter, eller vinna de hemskillnad eller äktenskapsskillnad, vare den barnets förmyndare, som skall hava vårdnaden om det. Varder eljest förordnat, att vårdnaden skall tillkomma allenast den ene av föräldrarna, vare han ock förmyndare.

2 §.

För *underårigt* barn utom äktenskap vare modern förmyndare. Har vårdnaden om barnet tillagts fadern, vare han dess förmyndare.

3 §.

Finnes ej någon, som, efter vad ovan eller i lagen om adoption stadgas, skall vara förmyndare för *underårig*, skall rätten förordna förmyndare.

För den, som är förklarad omyndig, skall ock förmyndare förordnas.

4 §.

Den, som själv är omyndig, må ej vara förmyndare; och upphöre därför förmyndares befattning, då han varder förklarad omyndig.

5 §.

När förmyndare skall förordnas, skall därtill utses en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig man eller kvinna, helst någon, som är med den omyndige besläktad eller besvägrad eller eljest står honom nära.

För *underåriga* syskon bör gemensam förmyndare förordnas, såvida icke särskilda skäl tala däremot.

6 §.

Skall efter föräldrarnas död förmyndare förordnas för *underårig*, och hava föräldrarna eller en av dem givit tillkänna, vem de önska till förmyndare för den *underåriga*, varde han därtill förordnad, såframt han ej finnes olämplig.

7 §.

För omyndig må, när omständigheterna sådant påkalla, flera förmyndare förordnas.

Finnes den, som på grund av lag skall vara förmyndare, icke lämpligen böra ensam handhava förmynderskapet, skall jämte honom annan förmyndare förordnas.

8 §.

Ej må någon undandraga sig att på grund av förordnande vara förmyndare i andra än följande fall:

1. om han uppnått en ålder av sextio år;
2. om han på grund av sjukdom eller försvagat hälsotillstånd icke utan avsevärd olägenhet kan utöva förmynderskapet;
3. om han till följd av befattning i statens eller kommuns tjänst skulle av förmynderskapet oskäligt betungas;
4. om han redan förut innehar två förmynderskap för andra än egna barn eller ett sådant förmynderskap av vidlyftig beskaffenhet, därvid förmynderskap för flera *underåriga* syskon räknas såsom ett;
5. om han genom förmynderskapet skulle bliva nödsakad att eftersätta egna angelägenheter av synnerlig vikt;
6. om han skall tillsammans med annan utöva förmynderskapet eller vårdnaden om den omyndige skall tillkomma annan;
7. om han förpliktas att ställa säkerhet för den omyndiges egendom.

Utövas förmynderskapet för *underårig* av någon av föräldrarna, äge denne på begäran bliva entledigad från förmynderskapet, allenast om jämte honom annan förordnas till förmyndare eller han förpliktas att ställa säkerhet för den omyndiges egendom.

9 §.

Gör förmyndaren sig skyldig till missbruk eller försummelse vid utövandet av sin befattning, eller kommer han på ekonomiskt obestånd, och prövas han på grund härav vara olämplig såsom förmyndare, eller finnes han av annan orsak icke längre lämplig att innehava förmynderskapet, varde han entledigad.

10 §.

Dör förmyndaren, och finnes ej någon, som på grund av lag skall vara förmyndare, skall det av den, som har boet i sin vård, utan dröjsmål anmälas till den rätt, hos vilken förmynderskapet är eller skall vara inskrivet.

3 kap. Om överförmyndare.

1 §.

Den närmaste tillsynen över förmyndares förvaltning tillkommer överförmyndaren.

2 §.

I stad, där rådstuvurätt finnes, väljes en överförmyndare. I kommun, som lyder under häradsrätt, väljes likaledes en överförmyndare, såframt icke, på sätt i 3 § stadgas, flera kommuner blivit sammanförda till ett distrikt för val av överförmyndare.

3 §.

Innan överförmyndare första gången väljas i kommuner, som lyda under häradsrätt, skall rätten uppgöra förslag till bildande inom tingslaget av distrikt för val av överförmyndare, därvid kommuner böra sammanföras med varandra efter vad som finnes lämpligt. Förslaget må ock avse, att alla kommuner i tingslaget förenas till ett distrikt. Över förslaget skola därav berörda kommuner höras. Varder förslaget godkänt av kommun, som föreslagits skola ingå i ett distrikt, lände det i denna del till efterrättelse, intill dess kommunen efter därom fattat beslut utträtt ur distriktet. Sådant utträde må ej ske, förrän den tid, för vilken överförmyndare blivit utsedd, gått till ända.

Finner rätten sedermera lämpligare distriktsindelning kunna vinnas, äge rätten, då nytt val av överförmyndare förestår, därom upprätta förslag, och skall jämväl i fråga om sådant förslag vad i första stycket stadgas äga tillämpning.

4 §.

Kan i stad eller annan kommun tillsynen icke utövas av en överförmyndare ensam, må rätten på framställning av kommunen förordna, att flera överförmyndare skola väljas. I sådant fall äge rätten indela kommunen i distrikt, ett för varje överförmyndare, eller ock bestämma annan lämplig grund för förmynderskapens fördelande mellan överförmyndarna.

5 §.

Överförmyndare väljes i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga samt på landet av kommunalstämma eller av kommunalfullmäktige, om sådana finnas. Valet skall förrättas inom utgången av oktober månad året före det, med vilket överförmyndarens tjänstgöringstid begynner.

Då val av överförmyndare förrättats, skall det genast anmälas till rätten eller domaren. Har val ej skett i behörig tid, skall rätten eller domaren därom göra anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshavande, som tillser, att valet varder hållet så snart ske kan.

Äro flera kommuner förenade till ett distrikt för val av överförmyndare, och kunna kommunerna icke enas i valet av överförmyndare, skall rätten eller, om denna icke sammanträder före den tid, då överförmyndaren skall träda i tjänstgöring, domaren till överförmyndare utse den av de valde, som finnes därtill lämpligast.

6 §.

Till överförmyndare må i stad eller annan kommun eller i distrikt av flera kommuner väljas den, som blivit därtill vald inom annan kommun eller annat distrikt.

7 §.

Överförmyndare väljes för en tid av fyra år. Avgår överförmyndare, innan tiden för hans uppdrag är ute, skall i hans ställe annan väljas att tjänstgöra under den tid, som återstår.

8 §.

Till överförmyndare skall väljas en i praktiska värv väl förfaren svensk man eller kvinna, som uppnått tjugufem års ålder. Överförmyndare kan ej den vara, som är omyndig eller försatt i konkurstillstånd, ej heller den, som på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, som ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till påföljd, som nu är sagd, eller är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd, eller är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Domhavande må ej vara överförmyndare inom domsagan, ej heller må ledamot av rådstuvurätt, som arbetar å endast en avdelning, vara överförmyndare i staden.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara överförmyndare än den, som icke är bosatt inom den kommun eller någon av de kommuner, för vilka valet förrättas, ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget, den, som efter de fyra sistförflutna årens tjänstgöring såsom överförmyndare är i tur att från befattningen avgå, den, som uppnått sextio års ålder, samt den, som eljest uppgiver förhinder, vilket av valmyndigheten godkännes.

9 §.

Överförmyndare kan när som helst av rätten entledigas, om han finnes icke vara lämplig.

10 §.

För varje överförmyndare skall finnas en ersättare. Vad i 5—9 §§ stadgas om överförmyndare skall äga motsvarande tillämpning å ersättare för honom.

Äro såväl överförmyndaren som ersättaren förhindrade att uppehålla befattningen eller bestrida därtill hörande åliggande, äge rätten eller domaren förordna tillfällig vikarie.

11 §.

Överförmyndaren vare skyldig att föra bok angående de förmynderskap, som stå under hans tillsyn.

12 §.

Överförmyndaren äge uppbära arvode till belopp, motsvarande ett för hundra av den omyndiges behållna årsinkomst, där denna icke överstigit tvåhundra kronor, och eljest två för hundra därav, *dock äge överförmyndaren icke av en omyndig i arvode uppbära mera än ettusen kronor för år*. Inkomsten skall beräknas enligt årsräkning eller sluträkning eller, såvitt fråga är om omyndigs andel av inkomst från dödsbo, däri delägarna sammanleva i oskiftat bo, enligt årsuppgift rörande boet. Arvodet skall av förmyndaren inbetalas vid räkningens eller årsuppgiftens avgivande, och äge förmyndare ur dödsbo, däri den omyndige har del, förskottsvis utbekomma det belopp, som skall utgå i arvode.

Avlämnas gemensam årsuppgift för *underåriga* syskon, skall vid beräkning av arvodets belopp hänsyn tagas till vad av boets inkomst belöper på syskonen samfällt.

Skall ej räkning eller årsuppgift avgivas, äge rätten, om särskilda skäl därtill äro, tillägga överförmyndaren skäligt arvode att gäldas av den omyndiges medel.

13 §.

Stad eller annan kommun äger, om det finnes lämpligt, lämna bidrag till arvode åt överförmyndaren och till bestridande av de med hans verksamhet förenade kostnaderna. *Kommunen* äger ock att i ordning, som av Konungen godkännes, bestrida samtliga utgifter för dessa ändamål, och äger i sådant fall *kommunen* uppbära belopp, som i 12 § avses.

14 §.

Vad i 25 kap. strafflagen är stadgat om statens ämbetsmän skall ock gälla om överförmyndaren.

15 §.

Närmare bestämmelser om överförmyndarens verksamhet samt om förandet av den bok, varom i 11 § förmäles, meddelas av Konungen.

4 kap. Om förmynderskapsdomstol.

1 §.

Det åligger rätten att tillse, att förmyndare varder förordnad, då det skall ske, samt att utöva tillsyn över de förmynderskap, som skola hos rätten inskrivas. Rätten skall ock vaka över att överförmyndaren fullgör sina åligganden.

2 §.

Förmynderskap för *underårig* skall inskrivas, då fader, efter vilken den *underåriga* är arvsberättigad, eller moder avlider, eller då dessförinnan egendom, som skall stå under förmyndarens förvaltning, tillfaller den *underåriga* eller någon rättens åtgärd vidtages i fråga, som rör förmynderskapet.

Inskrivningen skall ske hos rätten i den ort, där den av föräldrarna, som utövar eller intill sin död utövat förmynderskapet, har eller senast haft hemvist inom riket. Finnes ej domstol, som efter vad ovan stadgas är behörig att verkställa inskrivningen, skall denna ske vid Stockholms rådstuvurätt.

3 §.

Då någon, som uppnått myndig ålder, förklaras omyndig, varde förmynderskapet inskrivet vid den rätt, där ansökningen om omyndighetsförklaring gjordes.

4 §.

Finner rätten, där förmynderskap är inskrivet, med hänsyn till den omyndiges eller hans föräldrars boningsort eller av annan orsak, att tillsynen över förmynderskapet lämpligen bör överflyttas till annan rätt, äge den rätt, där förmynderskapet är inskrivet, därom besluta. Om beslutet skall ofördröjligen underrättelse givas den rätt, till vilken tillsynen sålunda överflyttas, och varde förmynderskapet där inskrivet.

5 §.

När förmynderskap inskrives, skall rätten, där så erfordras, angiva, vilken överförmyndare det tillkommer att utöva tillsyn över förmynderskapet.

I fråga om överflyttning av tillsynen över förmynderskap från en överförmyndare till en annan inom tingslag eller inom stad, där rådstuvurätt finnes, skall vad i 4 § sägs äga motsvarande tillämpning.

6 §.

Då rätten meddelat beslut om inskrivning av förmynderskap, skall anteckning därom ske i förmynderskapsbok, som vid rätten föres.

Närmare bestämmelser om förmynderskapsbokens förande, så ock om vissa åtgärder, som åligga rätten eller domaren i avseende å förmyndarvården, givas av Konungen.

5 kap. Om verkan av omyndighet.

1 §.

Den, som är omyndig, äge, såvitt ej nedan annorlunda stadgas, icke själv råda över sin egendom eller åtaga sig förbindelser.

2 §.

Underårig, som fyllt sexton år, äge i den omfattning, varom är särskilt stadgat, själv taga tjänst eller annat arbete.

3 §.

Den, som är förklarad omyndig, må utan hinder därav själv sluta avtal om tjänst eller annat arbete. Dock äge rätten, när hänsynen till den omyndiges välfärd kräver det, förordna, att sådant avtal skall för honom ingås och uppsägas av förmyndaren. Har sådant förordnande givits, äge förmyndaren jämväl häva avtal, som efter omyndighetsförklaringen träffats av den omyndige.

4 §.

Den, som är omyndig, äge själv råda över vad han genom eget arbete förvärvat efter det han fyllt sexton år eller, om han är förklarad omyndig, efter omyndighetsförklaringen. Detsamma gäller avkastningen av sådan egendom och vad som trätt i egendomens ställe.

Förmyndaren må med överförmyndarens samtycke omhändertaga egendom, varom i första stycket sägs, såvitt det må anses erforderligt med hänsyn till den omyndiges uppfostran eller välfärd. Innan samtycke meddelas, skall överförmyndaren bereda den omyndige tillfälle att yttra sig.

5 §.

Har genom gåva eller testamente egendom tillfallit omyndig under villkor, att han må själv råda däröver, skall, såframt den omyndige fyllt sexton år, vad i 4 § andra stycket stadgas äga motsvarande tillämpning; och vare överförmyndaren pliktig att, innan samtycke meddelas, bereda jämväl fångesmannen eller hans arvingar tillfälle att yttra sig, om det utan märklig omgång eller tidsutdräkt kan ske.

6 §.

Idkar omyndig, som fyllt sexton år, näring med tillstånd, varom i 8 kap. 12 § sägs, äge han ingå sådana rättshandlingar, som falla inom området för rörelsen. Vad nu är stadgat gälle dock ej i fråga om rättshandling, som i 8 kap. 14 eller 15 § avses.

7 §.

Om omyndigs rätt att ingå vissa rättshandlingar på familjerättens och arvsrättens område är särskilt stadgat.

8 §.

Har omyndig utan erforderligt samtycke ingått avtal, äge den, med vilken avtalet slöts, frånträda avtalet, så länge det ej blivit godkänt eller behörigen fullgjort. Visste han, att avtalet slöts med en omyndig må han dock ej, med mindre han hade anledning antaga, att den omyndige ägde behörighet att sluta avtalet, frånträda detta under den tid, som vid dess ingående må hava blivit bestämd för godkännande eller eljest skäligen kunde beräknas åtgå därför. Ej må den, hos vilken omyndig tagit tjänst eller annat arbete, frånträda avtalet härom, så länge detta fullgöres av den omyndige.

Meddelande, varigenom avtalet frånträdes, må ske jämväl till den omyndige själv.

9 §.

Varder avtal, som den omyndige utan erforderligt samtycke ingått, ej gällande, bäre envar åter vad han mottagit eller utgive, om det ej kan ske, ersättning för dess värde. Dock vare den omyndige, där ej i andra stycket annorlunda stadgas, icke pliktig att utgiva sådan ersättning i vidare mån än vad han mottagit använts till skäligt underhåll eller eljest finnes hava för honom medfört nytta.

Har den omyndige vid avtals ingående genom falska uppgifter om sin behörighet vilselett den, med vilken avtalet slöts, vare han, om avtalet ej blir gällande, pliktig att i den omfattning, som prövas skälig, utgiva ersättning för den förlust, som föranletts av avtalet. Var den omyndiges förfarande straffbart, skall ersättning gäldas efter vad i strafflagen sägs.

6 kap. Allmänna bestämmelser om förmyndares plikter.

1 §.

Förmyndaren har, såvitt ej annat i denna lag stadgas eller vid förvärv genom gåva eller testamente blivit bestämt, att förvalta myndlingens förmögenhet och företräda honom i angelägenheter, som röra denna.

2 §.

Uppstår fråga om rättshandling mellan myndlingen och förmyndaren eller hans make eller någon, som han företräder, äge förmyndaren ej den rätt att företräda myndlingen, varom i 1 § sägs. Hava syskon gemensam förmyndare, äge denne dock företräda myndlingarna vid arvskifte dem emellan, såframt de ej hava inbördes stridande intressen.

Har förmyndaren slutit avtal, vartill han, enligt vad i första stycket sägs, saknat behörighet, skall angående skyldigheten att återbära vad jämlikt avtalet må vara uppburet eller att utgiva ersättning därför vad i 5 kap. 9 § första stycket är stadgat äga motsvarande tillämpning.

3 §.

Är förmyndare förordnad för *underårig*, och tillkommer ej vårdnaden hans föräldrar eller en av dem, have förmyndaren vårdnaden om honom, och skall i sådant fall vad om föräldrars vårdnad om barn i äktenskap är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Det åligger förmyndaren för den, som är förklarad omyndig, att sörja för myndlingens person, i den mån det med hänsyn till grunden för omyndighetsförklaringen eller eljest finnes nödigt.

4 §.

Förmyndaren skall med omsorg och nit vårda myndlingens rätt och främja hans bästa.

5 §.

Har myndlingen fyllt sexton år, bör förmyndaren, såframt det lämpligen kan ske, höra myndlingen om hans mening i angelägenheter av vikt. Är myndlingen gift, skall jämväl makens mening inhämtas.

6 §.

Förmyndaren skall rörande allt vad till förmynderskapet hörer giva överförmyndaren ävensom rätten eller domaren de upplysningar, som av dem infordras.

7 §.

För den omyndiges egendom skall förmyndaren, såframt rätten prövar skäl därtill vara för handen, lämna inteckning eller annan säkerhet till visst av rätten bestämt belopp. Säkerheten skall, på sätt rätten bestämmer, förvaras och förvaltas av överförmyndaren eller i annan lämplig ordning.

8 §.

Har omyndig flera förmyndare, skola de, såvitt egendomen rör, handhava förmynderskapet gemensamt; dock må rätten förordna, att tillgångarna skola förvaltning på visst sätt dem emellan fördelas, eller att, med bibehållande i övrigt av gemensam förvaltning, vissa tillgångar skola förvaltas av en förmyndare ensam. Den, som skall ensam råda över vissa tillgångar, må ock ikläda den omyndige sådana förbindelser, som falla inom området för dessa tillgångars förvaltning.

Tillkommer ej vårdnaden om *underårig* föräldrarna eller en av dem, skall vårdnaden, om flera förmyndare förordnas, utövas av den bland förmyndarna, som rätten därtill utser. Denne må, om det finnes lämpligt, av rätten befrias från skyldigheten att deltaga i handhavandet av den omyndiges övriga angelägenheter. Har den, som är förklarad omyndig, flera förmyndare, förordne rätten en av dem att hava den omsorg om myndlingens person, som i 3 § sägs.

Kunna, där den omyndige har flera förmyndare, dessa ej enas i ärende, vari avgörandet tillkommer dem, gälle den mening, som överförmyndaren finner sig kunna biträda. Är fråga om åtgärd, vartill överförmyndarens eller rättens samtycke erfordras, må utan hinder av meningsskiljaktighet mellan förmyndarna samtycke till åtgärden givas. Innan i dessa fall beslut meddelas, skall överförmyndaren eller rätten bereda medförmyndare tillfälle att yttra sig.

9 §.

Förmyndare vare pliktig ersätta skada, som han uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskyndat den omyndige.

Äro flera förmyndare ansvariga för skada, som de tillskyndat den omyndige, svare de för ersättningen en för alla och alla för en. Ersättningsbeloppet varde förmyndarna emellan slutligen fördelat efter den större eller mindre skuld, som prövas ligga envar av dem till last. Finnes någon sakna tillgång till gäldande av vad på honom belöper, skall de övrigas ansvarighet för bristen bestämmas efter enahanda grunder.

10 §.

Vill den omyndige, sedan han blivit myndig, eller ny förmyndare göra anspråk på ersättning efter vad i 9 § stadgas, skall han, såframt de handlingar, varom i 9 kap. 12 § förmäles, blivit efter vad där sägs till honom överlämnade, inom ett år därefter genom stämning göra sitt anspråk gällande, eller vare sin talan förlustig. Vad sålunda stadgats skall ej äga tillämpning, om den avgående förmyndaren gjort sig skyldig till brottsligt förfarande.

7 kap. Om vård av omyndigs rätt i oskiftat bo.

1 §.

Har omyndig del i oskiftat bo, skall förmyndaren, med iakttagande av vad nedan stadgas, vårda den omyndiges rätt i boet.

2 §.

Förmyndare, som för omyndig delägare i oskiftat dödsbo vid förvaltningen av den dödes egendom deltager i rättshandling, vare pliktig att till rättshandlingen inhämta överförmyndarens eller rättens samtycke, såframt sådant samtycke för giltigheten av dylik rättshandling vid förvaltningen av omyndigs egendom är erforderligt.

Det åligger ock förmyndaren att, då anledning därtill föreligger, genom urarvagörelse bereda den omyndige befrielse från den dödes gäld.

3 §.

Förmyndare må ej för omyndig delägare i dödsbo sluta avtal om sammanlevnad i oskiftat bo utan överförmyndarens samtycke. Ej må avtalet gälla för längre tid, än omyndigheten varar.

Visar det sig, att den omyndiges bästa skulle genom avtalets fortsatta bestånd äventyras, äge rätten häva avtalet, ändå att den tid, för vilken avtalet slutits, ej tilländagått.

Innan beslut fattas i fråga, som avses i andra stycket, skall rätten bereda övriga delägare i boet tillfälle att yttra sig i ärendet.

4 §.

Slutes ej för omyndig delägare i dödsbo avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, skall förmyndaren tillse, att bodelning och skifte, så snart ske kan, för rättas. Samma lag vare, om dylikt avtal upphört att gälla eller ock sådan händelse inträffat, att avtalet, enligt vad i 11 kap. 2 § ärvdabalken stadgas, icke utgör hinder för skifte.

5 §.

Förmyndare, som för omyndig delägare i dödsbo deltagar i bodelning eller skifte, vare pliktig att inhämta överförmyndarens samtycke till egendomens fördelning, såvitt denna ej sker genom lottning.

Avtal, varigenom delägare i boet mot vederlag, som gives eller utfästes, övertager den omyndiges lott i boet, äge förmyndaren ej träffa utan överförmyndarens samtycke.

6 §.

Vad i 4 och 5 §§ är stadgat om förmyndares skyldighet i fråga om bodelning i anledning av dödsfall skall äga motsvarande tillämpning, då för omyndig bodelning eljest skall ske.

7 §.

Inhämtas ej överförmyndarens eller rättens samtycke, då detta enligt 2, 3, 5 eller 6 § bort ske, skall vad för sådant fall är stadgat beträffande förvaltning av omyndigs egendom äga motsvarande tillämpning.

8 §.

Äger omyndig del i dödsbo, skall, så snart ske kan efter det bouppteckning inregistrerats hos rätten, avskrift av bouppteckningen av förmyndaren ingivas till överförmyndaren.

Skall av annan anledning än dödsfall bodelning ske för omyndig, vare förmyndaren pliktig att ofördröjligen, efter det avskrift av bouppteckningen ingivits till rätten eller domaren, ingiva sådan avskrift till överförmyndaren.

Är i fall, varom i första eller andra stycket sägs, bouppteckningen av vidlyftig beskaffenhet, må avskrift av handlingen lämnas allenast i erforderliga delar.

9 §.

Varder dödsbo, däri omyndig äger del, ej skiftat inom sex månader från det bouppteckning förrättades, skall förmyndaren, där ej avtal träffats om sammanlevnad i oskiftat bo, inom nämnda tid till överförmyndaren avgiva redogörelse för det hinder, som mött för skifte, och vare förmyndaren pliktig att därefter, intill dess skifte sker eller avtal, varom ovan sägs, träffas, avgiva sådan redogörelse var sjätte månad, där ej överförmyndaren bestämmer annan tid.

Slutes för omyndig delägare i dödsbo avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, vare förmyndaren pliktig att före den 15 februari varje år till överförmyndaren avlämna årsuppgift angående boet, upptagande den behållna inkomsten under föregående år samt en översikt av boets tillgångar och skulder vid årets slut. Möter till följd av boets storlek eller av annan orsak hinder att inom nämnda tid avlämna årsuppgift, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren; och utsätte denne ny tid, inom vilken förmyndaren har att ingiva handlingen.

Hava *underåriga* syskon samma förmyndare, må för dem gemensam redogörelse eller årsuppgift avlämnas.

10 §.

Försummar förmyndaren att i rätt tid ingiva bouppteckning, redogörelse eller årsuppgift efter vad i 8 och 9 §§ sägs, anmäle överförmyndaren försummelsen hos rätten eller domaren, och äge rätten att genom vite tillhålla förmyndaren att fullgöra sitt åliggande. Innan anmälan göres efter vad nyss är sagt, skall överförmyndaren, där det lämpligen kan ske, erinra förmyndaren om hans skyldighet.

11 §.

Förmyndaren äge för vård av omyndigs rätt i oskiftat dödsbo åtnjuta skäligt arvode. Träffas avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, skall arvodet utgå årligen och må ej, med mindre rätten annorledes förordnar, överstiga för år räknat ett belopp, motsvarande fem för hundra av så stor del av boets inkomst, som enligt årsuppgift rörande boet belöper på den omyndige. Arvodet skall förskjutas av boet.

Fader eller moder, som på grund av lag är förmyndare, äge ej uppbära arvode efter vad i första stycket sägs, med mindre rätten med hänsyn till särskilda omständigheter lämnar tillstånd därtill.

8 kap. Om förmyndares förvaltning av omyndigs egendom.

1 §.

Förmyndaren vare pliktig tillse, att den omyndiges tillgångar äro anbragta sålunda, att erforderlig trygghet finnes för deras bestånd och skälig avkastning erhålles.

2 §.

Lösören, som icke böra behållas till nytta för den omyndige, skola avyttras; dock att föremål, som hava särskilt värde för den omyndige eller hans familj, må behållas, såframt icke föryttring är påkallad med hänsyn till den omyndiges förmögenhetsförhållanden.

3 §.

Aktier och andra värdepapper böra, om de icke kunna med trygghet till den omyndiges fördel behållas, av förmyndaren försäljas, när det lämpligen kan ske.

Fordringar, som icke kunna med trygghet till den omyndiges fördel förbliva utestående, böra av förmyndaren så snart ske kan indrivas. Har fordran tillkommit därigenom, att delägare i oskiftat bo med överförmyndarens samtycke övertagit den omyndiges lott i boet, må den förbliva utestående, så länge den omyndiges bästa ej därigenom äventyras.

4 §.

Den omyndiges penningmedel skola göras räntebärande, och äge förmyndaren för sådant ändamål inköpa obligationer eller förvärva fordran, som inskrives eller inskrivits i statsskuld-boken, eller utlåna medlen mot säkerhet av inteckning i fast egendom eller ock i myndlingens namn insätta dem hos postsparbanken eller sparbank eller för längre tid hos annan bank. Närmare bestämmelser om de obligationer, som må inköpas, om beskaffenheten av den inteckningssäkerhet, varemot utlåning må ske, samt om de räkningar, å vilka insättning hos bank må äga rum, meddelas av Konungen.

5 §.

Vill förmyndaren göra den omyndiges penningmedel räntebärande på annat sätt än i 4 § avses, eller vill han använda dem till inköp av aktier eller därmed jämförliga värdepapper eller eljest göra dem fruktbärande, tage han därtill överförmyndarens samtycke. *Ej må sådant samtycke givas, med mindre särskilda skäl därtill äro.*

6 §.

Böra den omyndige tillhöriga penningmedel hållas tillgängliga för bestående av utgifter för hans underhåll eller för vården av hans egendom, och kunna av sådan anledning medlen icke anbringas under villkor, som i 4 § avses, skola medlen likväl, i den mån det lämpligen kan ske, i den omyndiges namn insättas hos bank å en för ändamålet lämpad räkning.

7 §.

Penningar eller värdepapper, som av förmyndaren innehavas för den omyndiges räkning, skola av honom så förvaras, att de ej sammanblandas med penningar eller värdepapper, som tillhöra förmyndaren själv eller eljest innehavas av honom.

Har den omyndige aktier eller andra därmed jämförliga värdepapper, över vilka enligt lag bok eller förteckning föres, skall förmyndaren tillse, att den omyndige, så snart ske kan, där som ägare upptages.

8 §.

Aktier, obligationer, skuldebrev och andra sådana värdehandlingar skola, såframt sammanlagda värdet överstiger tvåtusen kronor, i den omyndiges namn nedsättas i öppet förvar hos riksbanken eller annan bank. Vill förmyndaren uttaga nedsatt värdehandling, söke han överförmyndarens tillstånd. De nedsatta värdehandlingarna skola under överförmyndarens tillsyn vårdas i enlighet med vad om dylik vård av omyndigs värdehandlingar särskilt stadgas.

Vad sålunda om nedsättning av omyndigs värdehandlingar föreskrivits skall ej äga tillämpning i avseende å bevis eller motbok rörande tillgodohavande å räkning hos bank, ej heller i avseende å bevis, som utfärdats om inskrivning i statsskuldboken eller Sveriges allmänna hypoteksbanks skuldbok, såframt å beviset finnes antecknat, att inskrivningen skett med förbehåll, att kapitalbelopp å inskriven fordran eller därå utställd obligation eller ock inskriven obligation eller å sådan obligation belöpande kapitalbelopp ej må lyftas utan överförmyndarens tillstånd.

Hava *underåriga* syskon gemensam förmyndare, skola vid tillämpning av det i första stycket givna stadgandet syskonens värdehandlingar sammanräknas.

9 §.

Rörande omyndigs medel, som insättas eller innestå hos bank, skall av förmyndaren förbehåll göras, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd efter vad särskilt är stadgat. Sådant förbehåll gälle ej ränta, som innestått kortare tid än ett år.

Vad i första stycket sägs skall ej äga tillämpning i fråga om medel, som i 6 § avses, ej heller i något fall, om sammanlagda beloppet hos bank insatta medel icke överstiger ettusen kronor. Hava *underåriga* syskon gemensam förmyndare, skola vid beräkningen av nämnda belopp syskonens medel sammanräknas.

10 §.

Ej må förmyndaren överlåta eller pantsätta omyndigs värdehandling, medan den är nedsatt. Betalning av kapitalbelopp å omyndigs värdehandling må, medan den är nedsatt, uppbäras allenast av banken.

Ej heller må överlåtelse eller pantsättning ske av bevis, som utfärdats om inskrivning i statsskuldboken eller Sveriges allmänna hypoteksbanks skuldbok, eller av bevis eller motbok rörande tillgodohavande å räkning hos bank, såframt å beviset eller motboken finnes antecknat förbehåll, varom i 8 och 9 §§ sägs.

11 §.

Försummar förmyndaren att, enligt vad i 8 och 9 §§ är stadgat, nedsätta den omyndiges värdehandlingar eller rörande den omyndiges hos bank in-

satta medel göra sådant förbehåll, som i sistnämnda paragraf avses, anmäla överförmyndaren försummelsen hos rätten eller domaren, och äge rätten att genom vite tillhålla förmyndaren att fullgöra sitt åliggande. Innan anmälan göres efter vad nyss är sagt, bör överförmyndaren, där det lämpligen kan ske, erinra förmyndaren om hans skyldighet.

12 §.

Ej må förmyndaren låta den omyndige driva näring, med mindre denne fyllt sexton år.

Utan överförmyndarens samtycke må ej förmyndaren låta den omyndige idka handel eller annan näring, som efter vad därom är stadgat ej må drivas utan tillstånd av offentlig myndighet eller särskild anmälan, ej heller själv å den omyndiges vägnar driva sådan näring. Ej må ansökan om överförmyndarens samtycke av honom bifallas, med mindre den omyndige äger nödiga medel för rörelsens drivande.

Av förmyndaren till den omyndige givet tillstånd att driva näring må han återkalla, om det må anses erforderligt med hänsyn till den omyndiges uppfostran eller välfärd; tage dock, där den omyndige fyllt aderton år, överförmyndarens samtycke. Överförmyndaren må ock återkalla sitt samtycke till idkande av näring, som i andra stycket avses, om skäl därtill äro. Tillfälle att avgiva yttrande skall, innan överförmyndaren lämnar förmyndaren medgivande till återkallelse, beredas den omyndige samt, innan eljest beslut av överförmyndaren meddelas om återkallelse, förmyndaren, så ock den omyndige, om han driver rörelsen.

13 §.

Utan överförmyndarens samtycke må ej förmyndaren å den omyndiges vägnar upptaga lån eller ingå växelförbindelse. Vad sålunda är stadgat äge dock ej tillämpning, om åtgärden faller inom området för rörelse, som av förmyndaren med överförmyndarens samtycke drives för den omyndiges räkning. Överförmyndarens samtycke vare ej heller erforderligt i fråga om lån mot säkerhet av inteckning i omyndigs fasta egendom eller tomträtt, såframt lånet upptages inom tre månader från det inteckningen meddelades och vid lånets upptagande eftergift av förmyndaren ej göres i fråga om de villkor, som äro angivna i det intecknade skuldebrevet.

Förmyndaren äge ej heller utan överförmyndarens samtycke å den omyndiges vägnar ingå borgen eller ställa den omyndiges gods såsom säkerhet för annans förbindelse. Till sådan rättshandling må samtycke ej givas, med mindre särskilda skäl därtill äro.

Ej må förmyndaren bortgiva den omyndige tillhörig egendom, såvitt ej fråga är om sedvanliga skänker, vilkas värde ej står i missförhållande till myndlingens villkor. Dock äge förmyndaren, med samtycke av överförmyndaren, av den omyndiges inkomster giva understöd åt anhöriga eller andra

den omyndige närstående personer, då detta på grund av omständigheterna må anses tillbörligt.

14 §.

Förmyndaren må ej utan överförmyndarens samtycke sluta avtal, varigenom å den omyndiges fasta egendom lägges servitut, eller upplåta rätt till avkomst av egendomen eller rätt att annorledes än för egendomens behov avverka skog, ej heller annan nyttjanderätt, med mindre den avser viss tid, ej överstigande fem år.

Före besluts fattande skall överförmyndaren, såframt det utan märklig omgång eller tidsutdräkt kan ske, bereda den omyndige, om han fyllt sexton år, ävensom hans make och närmaste fränder tillfälle att yttra sig.

Vad i denna paragraf är stadgat skall ej äga tillämpning i fråga om förening, som träffas vid laga skifte eller ägostyckning eller vid avstyckning av område, som ej ingår i tomtindelning.

15 §.

Vill förmyndaren överlåta eller med inteckning för gäld belasta den omyndiges fasta egendom eller tomträtt, tage han till överlåtelsen eller inteckningen rättens tillstånd. Ej må sådant tillstånd givas, med mindre viktiga skäl därtill äro.

Det åligger rätten att före besluts fattande inhämta yttrande från överförmyndaren samt, såframt det utan märklig omgång eller tidsutdräkt kan ske, bereda den omyndige, om han fyllt sexton år, ävensom hans make och närmaste fränder tillfälle att yttra sig.

Tillstånd, varom i första stycket sägs, gälle under sex månader från det tillståndet meddelades. Erinran härom skall göras i rättens beslut.

16 §.

Har förmyndaren i fall, då, enligt vad ovan i detta kapitel är stadgat, överförmyndarens eller rättens samtycke bort inhämtas, å den omyndiges vägnar ingått avtal utan sådant samtycke, må den, med vilken avtalet slöts, *där ej annat förbehåll gjorts, icke frånträda avtalet, såframt förmyndaren söker godkännande* inom en månad eller, om ärendet hör till häradsrätt, sist vid det ting, som infaller näst efter en månad från det avtalet slöts. Varder ansökan avslagen av den myndighet, av vilken den först skall prövas, äge den, med vilken avtalet slöts, härefter frånträda avtalet, *såframt ej annan överenskomelse träffats.*

17 §.

Varder avtal, som i 16 § avses, ej gällande, efter vad där sägs, skall angående skyldigheten att återbära vad jämlikt avtalet må vara uppburet eller att utgiva ersättning därför vad i 5 kap. 9 § första stycket är stadgat äga motsvarande tillämpning.

18 §.

Förmyndaren äge årligen uppbära arvode med belopp, som kan anses skäligt med hänsyn till förvaltningens omfattning. Arvodet må icke, med mindre rätten annorledes förordnar, överstiga för år räknat ett belopp, motsvarande fem för hundra av den omyndiges behållna inkomst enligt årsräkning eller sluträkning, med avdrag likväl för avgift, som erlagts för vård av den omyndiges värdehandlingar efter vad särskilt är stadgat. Avdraget må dock ej uppgå till mer än två för hundra av inkomsten av nämnda värdehandlingar.

Arvode, varom nu är sagt, tillkomme ej fader eller moder, som på grund av lag är förmyndare, med mindre rätten med hänsyn till särskilda omständigheter lämnar tillstånd därtill.

9 kap. Om förmyndares redovisningsskyldighet.

1 §.

Förmyndaren vare pliktig att över sin förvaltning av den omyndiges egendom föra räkenskaper på sådant sätt, att därigenom för varje år en noggrann redovisning lämnas för den omyndiges tillgångar och skulder samt för förvaltningens gång.

2 §.

När egendom, som skall stå under förmyndarens förvaltning, första gången tillfaller *underårig*, skall förmyndaren inom en månad därefter till överförmyndaren ingiva förteckning över egendomen. Varder den, som uppnått myndig ålder, förklarad omyndig, skall förmyndaren, inom tre månader från det förmynderskapet inskrevs, till överförmyndaren ingiva förteckning över den omyndiges egendom vid tiden för omyndighetsförklaringen.

Har den omyndige efter den tid, som i första stycket avses, erhållit egendom, som skall stå under förmyndarens förvaltning, skall förteckning över denna egendom ingivas till överförmyndaren inom en månad därefter.

Är det andel i oskiftat bo, som tillfallit omyndig, skall förteckning, varom ovan stadgas, ingivas först inom en månad efter det bodelning eller skifte skett.

3 §.

Har egendom tillfallit den omyndige under de tre sista månaderna av året, vare förteckning, varom i 2 § sägs, ej erforderlig, men skall i stället uppgift angående egendomen lämnas i årsräkning, som avgives påföljande år efter vad i 5 § stadgas.

4 §.

Saknar omyndig tillgångar, då förmynderskap för honom inskrives, skall förmyndaren därom göra anmälan till överförmyndaren inom tre månader från det inskrivningen ägde rum.

5 §.

Före den 15 februari varje år avgive förmyndaren till överförmyndaren årsräkning, innefattande redogörelse för förvaltningen under föregående år eller den del av året, varunder förmyndaren innehaft sin befattning. Då förmyndares befattning upphör, skall förmyndaren ofördröjligen till överförmyndaren avgiva sluträkning, avseende förvaltningen under det löpande året intill befattningens upphörande.

I årsräkning och sluträkning skola upptagas tillgångar och skulder vid början av den tid räkningen avser, en sammanställning av inkomster och utgifter under nämnda tid samt tillgångar och skulder vid samma tids utgång.

6 §.

Har förmyndaren till överförmyndaren ingivit anmälan eller annan handling, enligt vilken den omyndige saknar tillgångar eller icke har andra tillgångar än lösören, som ej lämna inkomst, vare förmyndaren fri från skyldighet att avgiva räkning, intill dess genom föryttring av sådana lösören eller eljest tillgångar av annan beskaffenhet tillfalla den omyndige.

7 §.

I förteckning över omyndigs egendom, så ock i årsräkning och sluträkning skola tillgångar och skulder fullständigt angivas med uppgift å de särskilda tillgångarnas värde. Finnes hos den omyndige fordringshandling, som blivit in-tecknad i honom tillhörig fastighet eller tomträtt, skall detta särskilt angivas. Äro medel insatta hos bank, skall uppgift lämnas om den räkning, varå medlen inestå. I fråga om värdepapper, som ej äro nedsatta hos bank efter vad i 8 kap. 8 § stadgas, skall nummer eller annan beteckning anmärkas. Finnas tillgångar, som stå under den omyndiges eller annans särskilda förvaltning, skall förmyndaren jämväl lämna uppgift därom, så ock om dessa tillgångars värde, såframt det är honom kunnigt. Skola i årsräkning eller sluträkning upptagas tillgångar eller skulder, för vilkas fullständiga angivande erfordras utförlig uppräknig, må, där det lämpligen kan ske, beträffande dem hänvisning göras till förut avgiven förteckning eller årsräkning.

Förteckning och räkning skola innehålla fullständig uppgift å förmyndarens och den omyndiges namn och hemvist samt förmyndarens postadress.

8 §.

Innehåller förteckning över omyndigs egendom uppgift å tillgångar, som på grund av giftorätt, arv, testamente eller gåva tillfallit den omyndige, eller upptager årsräkning eller sluträkning sådana tillgångar, om vilka uppgift förut ej lämnats, skall vid förteckningen eller räkningen fogas besannad avskrift av bodelnings- eller skifteshandling, testamente eller gåvobrev, om sådant finnes, så ock av bouppteckning, där den ej förut ingivits till överförmyndaren.

daren. Är handling, varom nu sägs, av vidlyftig beskaffenhet, må avskriften lämnas allenast i erforderliga delar.

Upptager förteckning, årsräkning eller sluträkning värdehandlingar, som skola hos riksbanken eller annan bank nedsättas efter vad i 8 kap. 8 § stadgas, skall förvaringsbevis, utfärdat av banken, därvid fogas, såframt ej sådant bevis förut ingivits till överförmyndaren. Vid förteckning eller räkning skall ock fogas intyg av två personer, att värdehandlingar, som ej äro sålunda nedsatta, finnas i förmyndarens förvar. Innestå medel hos bank, skall genom bevis från banken styrkas beloppet av innestående medel, så ock förbehåll, som gjorts, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens samtycke. Beloppet av medel, som innestå enligt motbok, må ock styrkas av två personer.

9 §.

Möter till följd av förmyndarskapets vidlyftiga beskaffenhet eller av annan orsak hinder att inom tid, som är för varje särskilt fall bestämd, avlämna förteckning, årsräkning eller sluträkning, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren; och utsätte denne ny tid, inom vilken förmyndaren har att ingiva handlingen.

10 §.

Försummar förmyndaren att i rätt tid avgiva förteckning, årsräkning eller sluträkning eller anmälan, varom i 4 § sägs, anmäle överförmyndaren försummelsen hos rätten eller domaren, och äge rätten att genom vite tillhålla förmyndaren att fullgöra sitt åliggande. Innan anmälan göres efter vad nyss är sagt, skall överförmyndaren, där det lämpligen kan ske, erinra förmyndaren om hans skyldighet.

11 §.

Då förmyndarens befattning upphör, vare förmyndaren pliktig att till myndlingen, om han blivit myndig, eller, om förmyndarskapet övergått å annan, till denne ofördröjligen utgiva de tillgångar, som förmyndaren för myndlingens räkning har om händer.

12 §.

Sedan av förmyndaren avgiven sluträkning blivit granskad, skall överförmyndaren till den, som äger mottaga redovisning för förmyndarens förvaltning, överlämna, förutom sluträkningen, hos överförmyndaren förvarad förteckning över den omyndiges tillgångar och skulder, så ock samtliga de *räkningar*, som avgivits under hela den tid omyndighetstillståndet varat. Var förmyndaren, då hans befattning upphörde, fri från skyldighet att avgiva sluträkning, skola de handlingar, varom ovan sägs, av överförmyndaren tillställas den, som äger mottaga redovisning, endast såframt denne eller den avgående förmyndaren därom framställer begäran eller ock överförmyndaren,

på sätt i 10 kap. 4 § sägs, å sådan handling gjort anteckning om anmärkning, utan att anmärkningen föranlett ansökan till rätten.

Hava de handlingar, som i första stycket avses, tillställts ny förmyndare, åligger det denne att inom två månader därefter till överförmyndaren återställa handlingarna. Överförmyndaren skall vid handlingarnas överlämnande skriftligen erinra förmyndaren härom. Försummar förmyndaren att återställa handlingarna, skall vad i 10 § stadgas om påföljd av försummelse; varom där sägs, äga motsvarande tillämpning.

Skall åtgärd, varom i första stycket sägs, av överförmyndaren vidtagas, och varder den avgående förmyndarens förvaltning godkänd av myndlingen eller ny förmyndare, innan handlingarna tillställts honom, vare godkännandet utan verkan.

13 §.

När förmyndarens befattning upphört, skola de rörande förmynderskapet förda räkenskaper samt de betalningsbevis och andra handlingar, som finnas förvarade till styrkande av särskilda poster i räkenskaperna, av förmyndaren hållas för granskning tillgängliga å tid och ort, som i händelse av tvist bestämmas av överförmyndaren. Sedan tiden för anställande av talan om ersättning mot förmyndaren gått till ända, eller, där sådan talan anställts, målet blivit slutligen avgjort, skola nämnda räkenskaper och handlingar utgivas till den, som äger mottaga redovisning för förmyndarens förvaltning.

14 §.

Vad i 5—13 §§ stadgas om förmyndare skall, om förmyndaren är död, äga motsvarande tillämpning å delägarna i hans bo eller, i fall hans kvarlåtenskap är avträdd till konkurs, konkursförvaltningen.

10 kap. Om tillsyn över förmyndares förvaltning.

1 §.

Förmyndarens förvaltning av den omyndiges egendom skall med ledning av ingiven förteckning samt års- och sluträkningar granskas av överförmyndaren. Vid granskningen skall särskilt tillses, att omyndigs tillgångar äro anbragta sålunda, att erforderlig trygghet finnes för deras bestånd och skäligen avkastning erhålles, så ock att utgifterna för den omyndige icke överstigit vad med hänsyn till hans förmögenhetsförhållanden och omständigheterna i övrigt må anses skäligt.

2 §.

Överförmyndaren äge själv eller genom någon, som av honom därtill utses, genomgå de av förmyndaren förda räkenskaperna ävensom de betalningsbevis och andra handlingar, som finnas förvarade till styrkande av särskilda poster

i räkenskaperna, så ock hos förmyndaren förvarade värdehandlingar. Dessa räkenskaper och handlingar skola av förmyndaren hållas tillgängliga å tid och ort, som bestämmas av överförmyndaren.

Är förmyndaren icke bosatt i det distrikt, där tillsynen utövas, vare överförmyndaren i det distrikt, där förmyndaren bor, pliktig att på anmodan av den överförmyndare, som det tillkommer att utöva tillsynen, verkställa den granskning, som i första stycket avses.

Medför åtgärd, som i första stycket sägs, särskilda kostnader eller avsevärt besvär, äge rätten förordna, att särskild ersättning skall gäldas av den omyndiges medel.

3 §.

Finner överförmyndaren vid granskningen eller eljest anledning til anmärkning mot förmyndarens förvaltning, skall överförmyndaren bereda förmyndaren tillfälle att förklara sig. Inkommer ej förmyndaren inom förelagd tid med förklaring, eller finner överförmyndaren avgiven förklaring otillfredsställande, vare överförmyndaren, såframt den omyndiges rätt och bästa kräver, att av rätten åtgärd mot förmyndaren utan dröjsmål vidtages, pliktig att hos rätten därom göra ansökan.

4 §.

Angående verkställd granskning skall å förteckning, årsräkning eller sluträkning tecknas bevis. Har överförmyndaren funnit anledning till anmärkning, som icke efter ingiven förklaring förfallit, skall jämväl därom anteckning göras å handlingen. Underrättelse om sådan anteckning skall meddelas förmyndaren, därvid särskilt skall angivas, huruvida anmärkningen föranlett ansökan till rätten eller ej.

Har, på sätt i första stycket sägs, anteckning skett om anmärkning, äge förmyndaren, såframt anmärkningen innebär, att ersättningsskyldighet i förhållande till den omyndige skulle åvila förmyndaren, efter stämning utföra talan mot den omyndige om frihet från sådan ersättningsskyldighet.

5 §.

Äger den omyndige del i oskiftat bo, skall överförmyndaren med ledning av bouppteckningen och avgivna årsuppgifter tillse, att förmyndaren väl vårdar den omyndiges rätt i boet. Finner överförmyndaren anledning till anmärkning, skall vad i 3 och 4 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning.

6 §.

Den omyndige må, om han fyllt sexton år, taga del av de räkningar och andra handlingar rörande förmynderskapet, som förvaras hos överförmyndaren. Enahanda rätt tillkommer den omyndiges make och närmaste fränder.

7 §.

Överförmyndaren skall varje år, i enlighet med de närmare bestämmelser, som meddelas av Konungen, till rätten eller domaren överlämna uppgift rörande tillsynen över förmyndares förvaltning under föregående år.

11 kap. Om god man.

1 §.

Är förmyndaren för sjukdom eller annan orsak ur stånd att utöva förmynderskapet, eller varder han enligt 12 kap. 15 § skild från utövningen därav, skall god man av rätten förordnas att i förmyndarens ställe vårda den omyndiges angelägenheter.

2 §.

Hava förmyndaren eller hans make och den omyndige del i oskiftat dödsbo, skall god man av rätten förordnas att vårda den omyndiges rätt i boet vid boutredningen, så ock vid bodelning och skifte eller ingående av avtal om sammanlevnad i oskiftat bo. God man skall ock förordnas för den omyndige, om eljest å hans vägnar rättshandling skall företagas, vid vilken förmyndaren, efter vad i 6 kap. 2 § stadgas, ej äger företräda den omyndige, eller fråga uppstår om rättegång mellan den omyndige och förmyndaren eller hans make, eller någon, som förmyndaren företräder.

Förekommer i annat fall än i första stycket sägs angelägenhet, däri förmyndaren eller hans make kan hava ett intresse stridande mot myndlingens, förordne ock rätten god man för den omyndige, om förmyndaren det begär eller det eljest finnes lämpligt.

3 §.

Är någon för sjukdom, som kan antagas vara övergående, ur stånd att bevaka sin rätt eller förvalta sin egendom, skall rätten, där så erfordras, förordna god man att bevaka hans rätt eller förvalta egendomen; dock må sådant förordnande ej givas utan den sjukens samtycke, med mindre sjukdomen medför hinder mot samtyckes inhämtande.

4 §.

Är, då dödsfall inträffar, någon dödsbodelägare å okänd ort eller så fjärran, att han ej kan bevaka sin rätt i boet, skall det hos rätten anmälas av den, som har boet i sin vård, och nämne rätten, när sådan anmälan sker eller förhållandet eljest varder kunnigt, god man att bevaka den bortovarandes rätt och förvalta hans lott i boet.

Tarvas eljest, att bortovarandes rätt bevakas eller hans egendom förvaltas, skall ock god man förordnas att bevaka hans rätt eller förvalta egendomen.

5 §.

Till god man skall utses en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig man eller kvinna. Skall god man förordnas att bevaka omyndigs eller bortovrandes rätt i dödsbo, och har den avlidne nämnt, vem han önskar till god man, varde denne därtill förordnad, såframt han ej finnes olämplig.

När omständigheterna sådant påkalla, må flera gode män förordnas.

Vad i 2 kap. 4, 8, 9 och 10 §§ stadgas om hinder att vara förmyndare, skyldighet att övertaga förmynderskap, förmyndares entledigande och skyldighet att anmäla förmyndares död skall äga motsvarande tillämpning i fråga om god man eller godmanskap.

6 §.

Den närmaste tillsynen över god mans förvaltning tillkommer överförmyndaren.

I fråga om de godmanskap, som stå under överförmyndarens tillsyn, skall anteckning ske i den av överförmyndaren jämlikt 3 kap. 11 § förda bok.

Om överförmyndarens arvode för tillsyn över godmanskap och om bidrag till de med denna verksamhet förenade kostnaderna skall vad i 3 kap. 12 och 13 §§ stadgas med avseende å förmynderskap hava motsvarande tillämpning.

7 §.

Det åligger rätten att utöva tillsyn över de godmanskap, som enligt vad nedan sägs skola inskrivas hos rätten.

Godmanskap varde genast inskrivet hos den rätt, som meddelat förordnandet. Anteckning om inskrivningen skall ske i förmynderskapsboken.

Vad i 4 kap. 4 och 5 §§ stadgas om överflyttning av tillsynen å förmynderskap och om *rättens skyldighet att angiva, vilken överförmyndare det tillkommer att utöva tillsyn över förmynderskap*, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om godmanskap. Överflyttning av godmanskap, som i 1 eller 2 § avses, må ej ske annat än i samband med överflyttning av förmynderskapet.

8 §.

Vad i 5—10 kap. stadgas i fråga om förmyndare skall i tillämpliga delar gälla i avseende å god man, med iakttagande dock av vad här nedan i 9—11 §§ föreskrives.

9 §.

God man, som förordnats att förvalta egendom, vare, såframt förvaltningen ej avser andel i oskiftat bo, pliktig att, inom en månad från det inskrivning av godmanskapet ägde rum, till överförmyndaren ingiva förteckning över egendomen.

Förteckning, som avgives av god man, varom i 1 § stadgas, skall upptaga den lösa egendom, som omhändertages av honom. Upphör godmanskapet, innan tid för avgivande av årsräkning eller sluträkning rörande förmynderskapet för den omyndige inträffar, må sluträkning rörande godmanskapet upptaga redogörelse allenast för de åtgärder, som vidtagits av gode mannen, och skall i övrigt redogörelse för förvaltningen av den omyndiges egendom jämväl under den tid, godmanskapet varat, avgivas av förmyndaren.

10 §.

Är behov av god man ej längre för handen, skall han av rätten entledigas. Har god man förordnats enligt 3 eller 4 §, skall han entledigas, så snart den, för vilken han förordnats, det begär.

Då god man slutfört sitt uppdrag, skall det av honom ofördröjligen anmälas hos rätten eller domaren.

11 §.

God man vare, såframt han ej äger uppbära årligt arvode, berättigad att efter uppdragets slutförande erhålla skäligt arvode för uppdraget, så ock ersättning för sina kostnader.

12 kap. Vissa bestämmelser om rättegången.

Om omyndighetsförklaring och sådan förklarings hävande.

1 §.

Ansökan, att någon skall förklaras omyndig, varde, då fråga är om den, som uppnått myndig ålder, upptagen av rätten i den ort, där den, som avses med ansökningen, har sitt hemvist. Har han ej hemvist inom riket, höre målet till rätten i den ort, där han senast haft sitt hemvist. Finnes ej behörig domstol efter vad nu är sagt, upptages målet av Stockholms rådstuvurätt.

Avser ansökningen, att *underårig* skall förbliva omyndig jämväl efter uppnådd myndighetsålder, höre målet till den rätt, där förmynderskapet är inskrivet, eller, om inskrivning icke ägt rum, till den rätt, där inskrivning skall ske.

Ansökan om hävande av omyndighetsförklaring upptages av den rätt, där förmynderskapet för den omyndige är inskrivet.

2 §.

På landet samt i stad, där rådstuvurätt ej finnes, må å tid, då rättegångsdag ej inträffar, ansökan om omyndighetsförklaring eller sådan förklarings hävande ingivas till domaren.

3 §.

Ansökan om omyndighetsförklaring må göras, förutom av den, som avses med ansökningen, jämväl av hans make och närmaste fränder, så ock av överförmyndaren samt i fall, varom i 1 kap. 3 § sägs, av förmyndaren. Sinnessjuk, som åtnjuter vård å allmän sinnessjukanstalt, må ock förklaras omyndig på anmälan av anstaltens styrelse.

Omyndighetsförklarings hävande må sökas av den omyndige själv eller hans förmyndare.

4 §.

Har ansökan om omyndighetsförklaring gjorts av annan än den, om vars försättande i omyndighet är fråga, och har denne icke heller medgivit, att omyndighetsförklaring må meddelas, skall rätten utfärda kallelse å honom att å utsatt dag inställa sig för rätten; och åligge det sökanden att, på sätt om stämning i tvistemål är stadgat, i god tid före nämnda dag giva honom del av kallelsen. Kommer han ej, när kallelse behörigen skett, och visar han ej heller laga förfall, äge rätten ändock företaga målet till avgörande.

Är ansökan ingiven till domaren, skall denne utfärda kallelse, varom i första stycket sägs.

I fall, då fråga är, att någon skall förklaras omyndig på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten, äge vad nu är stadgat om kallelse ej tillämpning, såframt det må antagas, att hans hörande skulle vara utan gagn.

5 §.

När den, som försatts i omyndighet, gjort ansökan att bli förklarad myndig, skall rätten, såframt ansökningen ej finnes böra omedelbart avslås, inhämta yttrande från förmyndaren eller, om så erfordras, utfärda kallelse å honom att å utsatt dag inställa sig för rätten.

Är ansökan ingiven till domaren, äger denne inhämta yttrande eller utfärda kallelse, varom ovan sägs.

6 §.

Har ansökan gjorts, att någon skall förklaras omyndig på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten, förordne rätten eller domaren rättegångsbiträde att bevaka hans rätt i målet, om han det begär eller det eljest med hänsyn till omständigheterna finnes lämpligt. Begär den, som på sådan grund försatts i omyndighet, att förklaras åter myndig, må ock rättegångsbiträde förordnas, om det finnes erforderligt.

Den, som förordnats till rättegångsbiträde, åtnjute av allmänna medel efter rättens prövning skäligt arvode för det arbete, han nedlagt å målet för dess förberedande och utförande, så ock ersättning för nödvändiga utgifter och tidspillan. I det slutliga utslaget skall den, för vilken rättegångsbiträde förord-

nats, förpliktas att till statsverket återgälda vad biträdet tillerkänts i arvode och ersättning, såframt ej sådan skyldighet finnes böra åläggas motparten.

Vad i denna paragraf är stadgat skall ej äga tillämpning, om fri rättegång beviljats den, för vilken biträde må förordnas.

7 §.

I mål om omyndighetsförklaring eller sådan förklarings hävande må rätten, därest *den, vars omyndighets- eller myndighetsförklaring är i fråga*, det begär eller rätten eljest finner det lämpligt, förordna, att målet skall handläggas inom stängda dörrar.

8 §.

Kan i mål om omyndighetsförklaring utslag ej omedelbart givas, äge rätten, såframt dröjsmål uppenbarligen skulle medföra fara för den, vars försättande i omyndighetstillstånd är i fråga, eller för hans egendom, förordna, att han skall vara omyndig under tiden intill dess rätten meddelar slutligt utslag. Innan målet förevarit vid rätten, äge jämväl domaren meddela förordnande efter vad nu är sagt. Rätten tage dock vid första rättegångstillfället under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd.

Innan förordnande meddelas efter vad i första stycket sägs, skall, om det utan märklig tidsutdräkt kan ske, tillfälle beredas den, vars försättande i omyndighet är i fråga, att yttra sig. Förordnandet kan när som helst av rätten återkallas.

Mot rättens eller domarens förordnande, varom i första stycket stadgas, så ock mot beslut, varigenom domarens förordnande förklarats skola äga bestånd, skall, i händelse av missnöje, särskild talan föras.

9 §.

Ej må någon förklaras omyndig på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten, ej heller den, som på sådan grund försatts i omyndighet, förklaras myndig, med mindre läkarintyg angående hans sinnestillstånd blivit företett. Närmare bestämmelser om sådant intyg meddelas av Konungen.

10 §.

Har den, som förklarats omyndig, blivit förklarad åter myndig, må talan mot beslutet föras av envar, som enligt 3 § är behörig att föra talan om hans försättande i omyndighetstillstånd, så ock av förmyndaren.

11 §.

Om slutligt utslag, varigenom någon förklarats omyndig, så ock om förordnande, som i 8 § avses, skall ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg kungörelse införas i allmänna tidningarna.

Har slutligt utslag, varigenom någon förklarats omyndig, blivit i högre rätt ändrat genom utslag, som vunnit laga kraft, eller har den, som förklarats omyndig, genom laga kraft ägande utslag förklarats myndig, eller har förordnande, som i 8 § sägs, förklarats icke skola äga bestånd eller återkallats eller i högre rätt upphävts, skall därom kungörelse ske, efter vad i första stycket sägs.

Om ärenden angående förmynderskap.

12 §.

Fråga om förordnande av förmyndare för *underårig* upptages av den rätt, där förmynderskapet är inskrivet, eller, om inskrivning av förmynderskapet icke ägt rum, av den rätt, där inskrivning skall ske.

Då någon, som uppnått myndig ålder, förklaras omyndig, skall förmyndare förordnas av den rätt, där ansökningen om omyndighetsförklaring gjordes. Erfordras ny förmyndare, skall sådan förordnas av den rätt, där förmynderskapet är inskrivet.

Fråga om entledigande av förmyndare upptages av den rätt, där förmynderskapet är inskrivet eller skall inskrivas.

13 §.

Ej må någon förordnas till förmyndare eller entledigas från sådan befattning, med mindre han erhållit tillfälle att yttra sig i ärendet.

14 §.

Kan i ärende angående förmyndares förordnande beslut ej omedelbart givas, äge rätten, såframt omedelbar vård erfordras om den omyndiges angelägenheter, förordna förmyndare för tiden intill dess slutligt beslut meddelas. Å landet samt i stad, där rådstuvurätt ej finnes, äge ock i fall, varom nu är sagt, domaren för samma tid förordna förmyndare.

Har i mål om omyndighetsförklaring rätten eller domaren, på sätt i 8 § stadgas, meddelat beslut, att den, vars försättande i omyndighetstillstånd är i fråga, skall vara omyndig under tiden tills slutligt utslag meddelas, skall rätten eller domaren med avseende å nämnda tid för honom förordna förmyndare.

Mot rättens eller domarens beslut i fråga, varom i denna paragraf stadgas, skall, i händelse av missnöje, särskild talan föras.

15 §.

Uppkommer fråga om förmyndares entledigande av orsak, varom i 2 kap. 9 § sägs, och kan utslag ej omedelbart givas, äge rätten, såframt dröjsmål skulle medföra fara för den omyndiges rätt och bästa, förordna om förmyndarens skiljande från utövningen av förmynderskapet under tiden intill dess rätten meddelar slutligt utslag. Å landet samt i stad, där rådstuvurätt ej finnes,

äge domaren, innan frågan om förmyndarens entledigande förevarit vid rätten, meddela förordnande efter vad nu är sagt. Rätten tage dock vid första rättegångstillfället under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd.

Innan beslut fattas om förmyndarens skiljande från utövningen av förmyndarskapet, skall, om det utan märklig tidsutdräkt kan ske, tillfälle beredas förmyndaren att yttra sig.

Mot rättens eller domarens förordnande, varom i första stycket stadgas, så ock mot beslut, varigenom domarens förordnande förklarats skola äga bestånd, skall, i händelse av missnöje, särskild talan föras.

16 §.

Ansökan om förmyndares förordnande och entledigande, så ock om annan rättens åtgärd i avseende å förmyndarskap må, såframt fråga ej är om ärende, varom i 17 § stadgas, göras, förutom av överförmyndaren och förmyndare, jämväl av den omyndige själv, om han fyllt sexton år, så ock av hans make och närmaste fränder. Förmyndare, som gjort sig skyldig till försummelse i vårdnaden om *underårig*, må entledigas jämväl på ansökan av allmän åklagare eller barnavårdsnämnd. Frågor, som avses i denna paragraf, skall ock rätten, när anledning därtill är, upptaga utan att särskild ansökan blivit gjord.

Mot rättens beslut i ärende, varom i första stycket sägs, må talan fullföljas, förutom av den, som beslutet särskilt rör, av envar, som äger göra ansökan efter vad nyss är sagt.

Mot beslut, varigenom det förelagts förmyndare att vid vite fullgöra visst åliggande, må talan fullföljas allenast i samband med klagan över rättens beslut om utdömande av vitet.

17 §.

Överförmyndarens eller rättens tillstånd till åtgärd beträffande omyndigs egendom må sökas allenast av förmyndaren. Mot överförmyndarens eller rättens beslut i avseende å sådant tillstånd må ock talan föras allenast av förmyndaren samt, såframt ärendet angår omhändertagande av egendom, varöver den omyndige äger råda, eller återkallelse av förmyndarens eller överförmyndarens tillstånd för, omyndig att driva näring, av den omyndige själv, om han fyllt sexton år.

Mot överförmyndarens eller rättens beslut i fall, varom i 6 kap. 8 § tredje stycket sägs, må talan ej föras.

18 §.

Har i förmyndarskapsärende, som skall handläggas vid häradsrätt, ansökan ingivits till domaren, äger denne, innan ärendet förevarit vid rätten, vidtaga de åtgärder för infordrande av yttrande eller beredande av tillfälle för förmyndare eller annan att yttra sig, som enligt denna lag ankomma på rätten.

Om ärenden angående godmanskap.**19 §.**

Fråga om förordnande eller entledigande av god man, som i 11 kap. 1 eller 2 § avses, skall upptagas av den rätt, där förmynderskapet för den omyndige är inskrivet eller skall inskrivas.

God man, varom i 11 kap. 3 § eller 4 § andra stycket sägs, skall förordnas av rätten i den ort, där den, för vilken god man förordnas, har egendom eller eljest behov av god man yppat sig. Skall god man förordnas efter vad i 11 kap. 4 § första stycket stadgas, ankomme det på den rätt, varunder den dödes bo lyder. Erfordras ny god man eller uppstår fråga om entledigande av god man, ankomme ärendet på den rätt, där godmanskapet är inskrivet.

20 §.

Vad i 13—15 §§ stadgas beträffande förmyndare skall i tillämpliga delar gälla i fråga om god man.

Å landet samt i stad, där rådstuvurätt ej finnes, äge domaren entlediga god man, som förordnats enligt 11 kap. 3 eller 4 §, om den, för vilken han förordnats, det begär. Det åligger domaren att å nästa rättegångsdag anmäla sitt beslut för rätten.

21 §.

Vad i 16—18 §§ stadgas om förmyndare och förmynderskap skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande god man och godmanskap, och skall vad där sägs om omyndig, hans make och närmaste fränder, då fråga är om godmanskap, varom i 11 kap. 3 eller 4 § förmäles, hava avseende å den, för vilken god man förordnats, samt dennes make och närmaste fränder. Då fråga är om godmanskap för omyndig, skall i ärende, som i 16 § avses, även förmyndaren äga den behörighet, varom där sägs; dock äge förmyndaren i fall, som i 11 kap. 2 § första stycket avses, ej föra talan mot rättens beslut.

Allmänna bestämmelser.**22 §.**

I mål och ärenden, varmed rätten tager befattning, har rätten att sörja för fullständig utredning.

Rätten äger förordna, att förmyndaren, den omyndige eller, i mål om omyndighetsförklaring, den, som avses med ansökningen, eller god man skall inställa sig personligen. Kommer han ej, varde han, om så finnes lämpligt, till rätten hämtad.

Då fråga är om omyndighetsförklaring på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten, må förordnande, varom i andra stycket sägs, ej givas beträffande den, som avses med ansökningen, såframt det finnes, att inställelsen skulle för honom kunna medföra men eller fara.

23 §.

I mål eller ärende, däri överförmyndaren fört talan, äge rätten, när skäl därtill äro, i det slutliga utslaget tillerkänna överförmyndaren ersättning av allmänna medel för det arbete han nedlagt å målets utförande ävensom för nödiga utgifter. Rätten pröve ock i utslaget, huruvida ersättningen skall till statsverket återgåldas av överförmyndarens motpart.

Varder någon på begäran av överförmyndaren eller enligt rättens förordnande inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras, skall beträffande ersättning av allmänna medel för inställelsen och sådan ersättnings återgåldande i tillämpliga delar gälla vad i avseende å brottmål är stadgat.

Överförmyndaren äge i mål eller ärende, däri han för talan, anlita fullmäktig.

24 §.

Har rätten eller domaren på framställning av överförmyndare eller barnavårdsnämnd i ärende angående förmynderskap eller godmanskap, eller ock i anledning av ansökan, varom i 5 § sägs, meddelat beslut, som är avsett att tillställas förmyndare, god man eller annan, vare rätten eller domaren pliktig att själv draga försorg därom, att delgivningen varder verkställd.

25 §.

Vill någon föra talan mot överförmyndarens beslut, göre det skriftligen hos rätten. Klagandens inlaga skall ingivas i stad, där rådstuvurätt finnes, till rätten och eljest till domaren inom tjugu dagar från det klaganden erhöi del av beslutet eller ock på klagandens eget äventyr med posten insändas så tidigt, att inlagan må vara rätten eller domaren tillhanda före utgången av den tid, som nyss stadgats.

26 §.

Talan mot rättens eller domarens beslut föres genom besvär. Klagan öfver domarens beslut föres i hovrätten, och varde tiden för besvärs anförande räknad från det klaganden erhöi del av beslutet.

I ärenden, som först handlagts av överförmyndaren, så ock i frågor, varom i 8 § första stycket samt 14 och 15 §§ förmäles, må talan mot hovrättens beslut ej föras.

27 §.

Beslut, som av överförmyndaren, rätten eller domaren meddelas i mål och ärenden enligt denna lag, skola lända till efterrättelse utan hinder av att talan däremot föres, utom för så vitt angår rättens beslut, varigenom omyndighetsförklaring eller avtal om sammanlevnad i oskiftat bo häves eller förordnande meddelas om gåldande av särskild ersättning, på sätt i 10 kap. 2 § tredje stycket sägs, eller förmyndare eller god man dömes till utgivande av försutet vite.

Förslag till lag angående införande av lagen om förmynderskap.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Den nu antagna lagen om förmynderskap skall jämte vad här nedan stadgas lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1925. Dock skola bestämmelserna i 3 kap. om upprättande av förslag till bildande inom tingslag av distrikt för val av överförmyndare, om förordnande att flera överförmyndare skola väljas i samma kommun samt om val av överförmyndare och ersättare för dem äga tillämpning redan under år 1924, och må val av överförmyndare och ersättare för dem ske jämväl senare under nämnda år än inom oktober månads utgång.

2 §.

Genom nya lagen upphävas med de begränsningar nedan stadgas:
19—23 kap. ärvdabalken;
4:de, 5:te och 8:de punkterna i förordningen den 7 juni 1749 till hämmande av varjehanda med ungdomen förövade bedrägerier;
förordningen den 29 april 1756 angående lån i riksens ständers bank på omyndiges fasta egendom;
lagen den 18 april 1884 angående tillsyn å förmyndares förvaltning av omyndigs egendom;
lagen den 11 juni 1920 om god man för bortovarande;
4 kap. 7 och 8 §§ jordabalken;
1 kap. 8 § och 10 kap. 13 § handelsbalken;
tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av vad sålunda upphävda lagrum innehålla eller tillägg därtill;
så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot nya lagens bestämmelser; dock skall nya lagen ej medföra ändring i vad som är stadgat angående gode män, som enligt särskilda bestämmelser skola förordnas i vissa fall.

3 §.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall denna i stället tillämpas.

4 §.

I fråga om kvinna, som, då nya lagen träder i kraft, är under tjuguet år och ingått äktenskap, innan lagen den 11 juni 1920 om ändring i vissa delar av ärvdabalken trädde i kraft, skall vad före sistnämnda tid fanns i lag stadgat om myndighet fortfarande äga tillämpning.

Förklarar hustru omyndig, och är äldre giftermålsbalken tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden, skall vad i nya lagen stadgas om förmynderskap för omyndig ej lända till inskränkning i mannens målsmanskap, såvitt det består.

Utan hinder av vad i nya lagen stadgas skall den, som före nämnda lags ikraftträdande fyllt femton men ej sexton år, äga själv råda över vad han kan förvärva efter det han fyllt femton år, dock skall jämväl i avseende å honom gälla vad i 5 kap. 4 § andra stycket av nya lagen stadgas.

5 §.

Skall någon jämlikt 20 kap. 4 § ärvdabalken vara förmyndare, men har han icke, innan nya lagen trädde i kraft, anmält, att han tillträtt förmynderskapet, varde förmyndare förordnad efter vad i nya lagen stadgas.

Föreligger, när nya lagen träder i kraft, beträffande omyndig sådant fall, varom i 6 kap. 8 § andra stycket nya lagen sägs, skall rätten, så snart ske kan, meddela beslut, som där avses.

6 §.

I fråga om avgivande av årsräkning för år 1924 skola bestämmelserna i 9 kap. 5—10 §§ nya lagen i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

7 §.

Har förmyndares befattning upphört, innan nya lagen trätt i kraft, men har förmyndaren då ännu icke avgivit slutredovisning för sin förvaltning, skall sådan redovisning lämnas enligt äldre lag.

När omyndighetstillstånd omfattar tid, för vilken årsräkning icke avgivits enligt nya lagen, skall förmyndare, som frånträder sin befattning efter det nya lagen trätt i kraft, vare sig han tillträtt förmynderskapet före eller efter ikraftträdandet, alltid för nämnda tid avgiva slutredovisning enligt äldre lag. Den i 6 kap. 10 § nya lagen stadgade tid för talans anställande skall i sådant fall räknas från det ej mindre redovisning, varom nyss är sagt, avgivits än även de handlingar, som i 9 kap. 12 § nya lagen avses, tillställts den omyndige eller ny förmyndare.

8 §.

Har omyndig före nya lagens ikraftträdande enligt § 6 i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet vunnit rättighet att idka handelsrörelse eller annat näringsyrke, skall sådan rättighet för den omyndige medföra samma behörighet att ingå rättshandlingar, som enligt 5 kap. 6 § nya lagen i vissa fall tillkommer omyndig. Överförmyndaren äge dock meddela förbud mot fortsatt idkande av handelsrörelse eller annat näringsyrke, vartill rättighet vunnits efter vad ovan sägs.

9 §.

Vad i 7 kap. 3 § andra stycket nya lagen stadgas om befogenhet för rätten att häva avtal om sammanlevnad i oskiftat bo skall gälla, även om avtalet slutits, innan nya lagen trädde i kraft.

Har i dödsbo bouppteckning förrättats, innan nya lagen trädde i kraft, vare förmyndaren pliktig att, där ej inom sex månader efter ikraftträdandet skifte skett eller avtal träffats om sammanlevnad i oskiftat bo, inom nämnda tid till överförmyndaren avgiva redogörelse, varom sägs i 7 kap. 9 § första stycket nya lagen.

Årsuppgift jämlikt 7 kap. 9 § andra stycket i nya lagen skall för år 1924 avlämnas före den 15 februari 1925, ändock att avtal om sammanlevnad i oskiftat bo träffats, innan nya lagen trädde i kraft.

10 §.

De, som valts till gode män för tillsyn å förmynderskap, skola frånträda sina befattningar med utgången av år 1924.

Gode männen vare pliktiga att omedelbart sedan nya lagen trätt i kraft till överförmyndaren avlämna de handlingar rörande förmyndares förvaltning, som de innehava. Försummar god man vad sålunda är föreskrivet, anmäle överförmyndaren försummelsen hos rätten eller domaren, och äge rätten att genom vite tillhålla gode mannen att fullgöra sitt åliggande. Innan anmälan göres efter vad nyss är sagt, skall överförmyndaren erinra gode mannen om hans skyldighet.

11 §.

Den vårdnad över vissa förmynderskap, som tillkommer hovrätt enligt lagen den 29 november 1895 angående upphävande av rätt för utländske adelsmän, vilka hit i riket inkommit, till särskilt forum i vissa mål och lagen den 24 mars 1916 om rätt domstol i vissa mål och ärenden angående frälsmän, skall med nya lagens ikraftträdande upphöra.

Förmynderskap, som i första stycket avses, skola inskrivas vid underrätt. Förmynderskap för *underårig*, vilket innehaves av fader eller moder till den *underårige*, skall inskrivas hos rätten i den ort, där förmyndaren har sitt hemvist eller, om denne ej har sådant inom riket, där han senast haft sitt hemvist. Andra förmynderskap skola inskrivas hos rätten i den ort, där den omyndige själv har eller senast inom riket haft hemvist. Finnes ej domstol, som efter vad nu stadgats är behörig att verkställa inskrivningen, skall denna ske vid Stockholms rådstuvurätt.

Angående de åtgärder, som för inskrivningens verkställande må ankomma på hovrätten, utfärdas närmare bestämmelser av Konungen.

12 §.

Vad här ovan i denna lag stadgas om förmyndare och förmynderskap skall i tillämpliga delar gälla i avseende å god man och godmanskap. Då vid nya lagens ikraftträdande hovrätts vårdnad över godmanskap för bortovarande upphör, skall godmanskapet inskrivas hos underrätt i den ort, där förvaltningen huvudsakligen utövas.

13 §.

Med den nya lagens ikraftträdande skall Stockholms förmyndarkammare upphöra med den verksamhet, som i enlighet med äldre föreskrifter utövats; dock skall den förmyndarkammaren enligt 3 § i instruktionen den 21 juni 1907 tillkommande förvaltning av omyndigas samt frånvarande och okända arvingars kontanta medel fortfarande av förmyndarkammaren handhavas, såvitt angår medel, som där innestå, där nya lagen träder i kraft.

För Stockholms stad skall, intill dess Konungen annorlunda förordnar, överförmyndare icke utses. Under tiden skall vad i 3 kap. 11 § och 5—12 kap. nya lagen ävensom i denna lag stadgas om överförmyndare i stället gälla i fråga om förmyndarkammaren. Dock må frågor om samtycke eller tillstånd, varom sägs i 8 kap. 5, 8, 9 och 13 §§ nya lagen, upptagas och avgöras av viss ledamot av förmyndarkammaren, någon dess tjänsteman eller annan lämplig person, som rådstuvurätten förordnar, och skall i sådant fall å denne tillämpas vad i nya lagen stadgas om överförmyndare. I avseende å fullföljd av talan mot beslut, som förmyndarkammaren meddelar, skall vad i 12 kap. 25 § nya lagen stadgas ej äga tillämpning, utan skall i stället härom gälla vad som är föreskrivet om talan mot rättens beslut.

Under tid, som i andra stycket avses, skall arvode enligt de i 3 kap. 12 § nya lagen stadgade grunder utgå till förmyndarkammaren, såvitt fråga är om förmynderskap för omyndigförklarad eller om sådant förmynderskap för *underårig* eller godmanskap, som ställts under Stockholms rådstuvurätts tillsyn i samband med inregistrering av bouppteckning, för vilken bouppteckningsavgift ej utgått, eller om förmynderskap för *underårig* eller godmanskap, varå tillsynen från annan domstol överflyttats till rådstuvurätten.

Angående avvecklingen av förmyndarkammarens förvaltning av medel, varom i första stycket sägs, samt angående handhavandet under avvecklingstiden av de åligganden, som enligt nya lagen ankomma på överförmyndare, meddelas närmare bestämmelser av Konungen.

Förslag till lag om vård av omyndigs värdehandlingar.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Hava för omyndigs räkning värdehandlingar blivit hos riksbanken eller annan bank i öppet förvar nedsatta efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, svare banken för de sålunda nedsatta värdehandlingarnas förvaring och förvaltning i enlighet med vad här nedan i 2—7 §§ stadgas. Ej må i vidare mån än där sägs avtal träffas om befrielse från de förpliktelser, som enligt nämnda lagrum åvila banken; har så skett, vare avtalet utan verkan.

2 §.

I fråga om inhemska värdehandlingar vare banken pliktig

1. att, om nedsättning skett av omyndigs aktier eller andra därmed jämförliga värdepapper, över vilka enligt lag bok eller förteckning föres, ombesörja, att den omyndige där som ägare upptages, varvid tillika anmälan om förmyndarens namn och adress skall göras,

2. att lyfta ränta å obligation samt, där uppgift om tid och ort för vinstutdelning å aktie eller annat därmed jämförligt värdepapper kan av banken utan väsentlig omgång eller tidsutdräkt inhämtas eller eljest på förfrågan meddelas av förmyndaren, lyfta jämväl sådan utdelning,

3. att, om utlottning eller uppsägning av obligation tillkännagives i allmänna tidningarna, därom underrätta förmyndaren samt i sådant fall, så ock då underrättelse om utlottning eller uppsägning meddelas av förmyndaren, uppbära betalning för utlottad eller uppsagd obligation,

4. att, då enligt kungörelse i allmänna tidningarna företrädesrätt till teckning av ny aktie eller lott i solidariskt bankbolag tillkommer den omyndige, därom underrätta förmyndaren, samt efter framställning av denne verkställa teckningen och jämväl i övrigt lämna erforderligt biträde till aktiernas eller lotternas utbekommande eller ock föranstalta om försäljning av teckningsrätten,

5. att, då enligt kungörelse i allmänna tidningarna ny aktie eller lott i solidariskt bankbolag tillkommer den omyndige till följd av aktiekapitalets eller grundfondens ökning medelst överföring av besparade vinstmedel, vidtaga erforderliga åtgärder för aktiernas eller lotternas utbekommande,

6. att å intecknat skuldebrev eller annat fordringsbevis uppbära betalning av förfallna räntor och kapitalbelopp, då betalning frivilligt erlägges, så ock, där uppgift om gäldenärens adress kan av banken utan väsentlig omgång eller tidsutdräkt inhämtas eller eljest på förfrågan meddelas av förmyndaren, hos gäldenären vid utebliven betalning verkställa enskilt krav och efter framställning av förmyndaren jämväl uppsägning,

7. att, då å värdehandling uppburits kapitalbelopp, därom ofördröjligen underrätta såväl förmyndaren som överförmyndaren och, då medel eljest uppburits av banken, underrätta förmyndaren i den ordning, varom överenskommelse träffats med honom,

8. att ombesörja förnyelse av in-teckning och, där uppgift om gäldenärens adress kan av banken utan väsentlig omgång eller tidsutdräkt inhämtas eller eljest på förfrågan meddelas av förmyndaren, vidtagna laga åtgärder för fordrans vidmakthållande, samt

9. att, om *banken genom meddelande från överexekutor erhållit underrättelse, att* exekutiv auktion å in-tecknad fast egendom blivit utlyst, därom underrätta förmyndaren.

Beträffande utländska värdehandlingar vare banken ansvarig allenast för handlingarnas förvaring.

3 §.

Medel, som uppbäras av banken, skola, såvitt ej annan bestämmelse givits av förmyndaren, göras räntebärande genom insättning i den omyndiges namn å sådan bankräkning, att medlen kunna utan föregående uppsägning uttagas.

4 §.

För skada till följd av krig, uppror, upplopp eller annan utomordentlig tilldragelse (force majeure) vare banken ej ansvarig.

5 §.

Vill förmyndaren uttaga nedsatt värdehandling, eller vill han giva banken uppdrag att överlåta eller pantsätta sådan handling, vare banken pliktig tillse, att överförmyndarens tillstånd till handlingens uttagande föreligger. Påkallar i sistnämnda fall förmyndaren bankens biträde till influtna medels anbringande, skall banken ock tillse, att tillståndet innefattar samtycke därtill, om sådant samtycke erfordras.

Skall aktieteckning enligt 2 § 4 ombesörjas av banken, åligger det ock banken tillse, att överförmyndarens samtycke föreligger.

6 §.

Vid nedsättning av omyndigs värdehandlingar skall banken till förmyndaren överlämna skriftligt förvaringsbevis i två exemplar, innefattande erkännande, att banken till förvaring och förvaltning enligt denna lag mottagit de nedsatta värdehandlingarna. I beviset skola handlingarna förtecknas med angivande av deras nominella värde och skall i fråga om värdepapper nummer och annan be-teckning anmärkas.

Då för omyndig nedsättning första gången äger rum, skall av förmyndaren uppgift lämnas å den omyndiges och förmyndarens namn och postadress, å

den överförmyndare, under vilkens tillsyn förmynderskapet står, samt, om den omyndige är *underårig*, å hans ålder och föräldrarnas namn och hemvist. Sker ändring av förmyndarens eller den omyndiges hemvist eller postadress, eller varder tillsynen å förmynderskapet överflyttad till annan överförmyndare, vare förmyndaren pliktig göra anmälan därom.

7 §.

Banken vare pliktig att årligen före januari månads utgång till förmyndaren översända uppgift rörande de värdehandlingar, som för myndlingens räkning voro nedsatta i bankens förvar vid föregående års utgång, så ock avskrift av bankens räkning för året med den omyndige.

8 §.

För den vård av omyndigs värdehandlingar, som enligt denna lag åligger banken, må banken betinga sig en årlig avgift, icke överstigande i fråga om inhemska värdehandlingar en krona och utländska värdehandlingar 50 öre för varje påbörjat *tusental kronor* av handlingarnas värde. Hava *underåriga* syskon gemensam förmyndare, skola syskonens värdehandlingar sammanräknas. Närmare bestämmelser om avgiftens beräkning må, såvitt angår andra banker än riksbanken, meddelas av Konungen.

Den avgift, varom i första stycket sägs, innefattar ej ersättning för bankens särskilda utgifter till följd av uppdraget, ej heller för åtgärd, som banken efter särskilt avtal vidtagit.

För fordran å avgift eller ersättning, varom i första stycket sägs, äge banken innehålla vad av de nedsatta handlingarna i värde svarar mot fordringen. Banken äge ock för sådan fordran uttaga betalning av medel, som för den omyndiges räkning uppburits av banken.

9 §.

Då tillstånd att uttaga nedsatt värdehandling sökes av förmyndaren, skall han lämna uppgift om det ändamål, för vilket handlingen skall uttagas. Vill förmyndaren utfå handlingen för försäljning, pantsättning eller fordrans indrivande, vare han pliktig att tillika uppgiva det ändamål, vartill de influtna medlen skola användas.

Erfordras i fall, som i första stycket andra punkten avses, för de influtna medlens användande till det uppgivna ändamålet överförmyndarens samtycke, och finner överförmyndaren samtycke till den ifrågasatta åtgärden ej böra givas, skall tillstånd till handlingens uttagande vägras. Eljest må, såframt handlingens utlämnande erfordras för det uppgivna ändamålet, tillstånd till handlingens uttagande ej vägras, med mindre omständigheter föreligga, på grund av vilka det kan antagas, att den omyndiges rätt och bästa skulle genom handlingens utlämnande sättas i fara.

10 §.

Tillstånd att uttaga nedsatt värdehandling gälle allenast under tre veckor från tillståndets meddelande, såframt ej överförmyndaren bestämt annan tid för tillståndets giltighet.

11 §.

Har tillstånd till nedsatt värdehandlings uttagande meddelats, skall förmyndaren sist inom en månad därefter till överförmyndaren lämna redogörelse för de åtgärder, som vidtagits, såframt ej fråga är allenast om anskaffande av medel, som böra hållas tillgängliga för den omyndiges underhåll eller vården av hans egendom. Överförmyndaren äge, om det finnes erforderligt, utsätta annan tid för redogörelsens avlämnande. Har förmyndaren mottagit avräkningsnota, betalningsbevis eller annan handling till styrkande av vidtagen åtgärd, skall handlingen i huvudskrift eller besannad avskrift bifogas redogörelsen. Då handlingen översänts i huvudskrift, skall den efter redogörelsens granskning återsändas till förmyndaren. Förmyndaren skall ock vid redogörelsen foga förvaringsbevis, utvisande att nedsättning av uttagen eller förvärvad värdehandling skett, eller ock genom intyg styrka, att influtna medel blivit så anbragta, att nedsättning ej erfordras.

Då tillstånd till värdehandlings uttagande förfallit, skall förmyndaren inom tid, som i första stycket stadgas, hos överförmyndaren anmäla, att tillståndet icke blivit använt, så ock förete bevis därom.

12 §.

När förmyndaren erhållit underrättelse, att å nedsatt värdehandling kapitalbelopp uppburits av banken, vare förmyndaren, såframt han ej skall avgiva redogörelse enligt 11 §, pliktig att till överförmyndaren lämna redogörelse för de åtgärder, som i fråga om beloppets anbringande vidtagits, sist inom en månad efter det beloppet uppburits av banken, därest ej annan tid blivit av överförmyndaren bestämd. Redogörelsen skall vara bestyrkt på sätt i 11 § första stycket sägs. Böra medlen hållas tillgängliga för den omyndiges underhåll eller vården av hans egendom, skall anmälan därom göras inom tid, som nyss är nämnd.

Vad sålunda stadgats om skyldighet att avgiva redogörelse skall, om banken uppburit allenast mindre belopp, äga tillämpning först sedan de av banken uppburna beloppen uppgått till sammanlagt trehundra kronor, men vare förmyndaren, när särskild redogörelse ej lämnas, i varje fall pliktig att giva sådan redogörelse i nästa räkning.

13 §.

Har förmyndaren angående omyndigs medel, som innestå hos bank, gjort förbehåll, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd, skall vad i 9 och 11 §§ stadgas angående ansökan om tillstånd att utfå nedsatt värdehandling och om sådan ansökans prövning, så ock om förmyndarens skyldighet att ingiva redogörelse för vidtagna åtgärder eller anmälan, att tillståndet

icke blivit använt, i tillämpliga delar gälla rörande ansökan om tillstånd att uttaga medel, om sådan ansökans prövning och om skyldighet för förmyndaren att ingiva redogörelse för medlens användning eller anmälan, att tillståndet icke blivit använt. Då fråga är om uttagning av medel till bestridande av utgifter för den omyndiges underhåll eller för vården av hans egendom, må tillståndet givas tills vidare och avse visst sammanlagt belopp under kalenderår. I annat fall gälla ej sådant tillstånd för längre tid än tre veckor från det tillståndet meddelades.

Kunna insatta medel ej utan föregående uppsägning uttagas, skall tillstånd till medlens uttagning medföra rätt till uppsägning, och äge förmyndaren, sedan uppsägning skett, utan nytt tillstånd lyfta medlen. I sådant fall skall tiden för redogörelsens avgivande räknas från det dessa blivit för lyftning tillgängliga.

14 §.

Försummar förmyndaren att i rätt tid ingiva redogörelse eller anmälan, varom ovan sägs, anmäle överförmyndaren försummelsen hos rätten eller domaren, och äge rätten att genom vite tillhålla förmyndaren att fullgöra sitt åliggande. Innan anmälan göres efter vad nyss är sagt, bör överförmyndaren, där det lämpligen kan ske, erinra förmyndaren om hans skyldighet.

15 §.

Vad i denna lag stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om vård av värdehandlingar, som tillhöra den, för vilken god man förordnats efter vad i 11 kap. 3 eller 4 § av lagen om förmynderskap stadgas, så ock i fråga om medel, som för hans räkning inestå hos bank under förbehåll, varom i 13 § är sagt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om verkan av avtal, som slutits under inflytande av rubbad själsverksamhet.

Med ändring av vad som finnes stadgat häremot stridande förordnas som följer:

Har någon under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten ingått avtal, vare avtalet ogiltigt, och bäre envar åter vad han mottagit eller utgivet, om det ej kan ske, ersättning för dess värde. Dock vare, där ej nedan annorlunda stadgas, den, som ingått avtal i sådant sinness tillstånd, ej pliktig att utgiva ersättning i vidare mån än vad han mottagit använts till skäligt underhåll eller eljest finnes hava för honom medfört nytta.

Var den, med vilken avtalet slöts, i god tro, äge han rätt att i den omfattning, som prövas skäligen, utbetomma ersättning för den förlust, som föranletts av avtalet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 5 kap. 12 och 13 §§ giftermålsbalken.

Härigenom förordnas, att 5 kap. 12 och 13 §§ giftermålsbalken skola hava följande ändrade lydelse:

5 kap.

12 §.

En var av makarna äge att för den dagliga hushållningen eller barnens uppfostran med förpliktande verkan jämväl för den andra maken ingå sådana rättshandlingar, som sedvanligen företagas för dessa ändamål. Rättshandlingen skall anses vara ingången i syfte att förplikta jämväl andra maken, såvida ej annat framgår av omständigheterna. Make, som är omyndig på grund av sin ålder, äge utan hinder därav ingå rättshandling, varom nyss är sagt.

Rättshandling, varom i första stycket sägs, vare ej förpliktande för andra maken, om den, med vilken rättshandlingen slöts, insåg eller bort inse, att det, som anskaffades genom rättshandlingen, ej var erforderligt. Var i fall, som nu är sagt, make, som ingick rättshandlingen, omyndig, vare den ej heller för honom bindande.

Vad sålunda är stadgat skall ej äga tillämpning, om makarna på grund av söndring leva åtskilda.

13 §.

Missbrukar make den honom enligt 12 § tillkommande behörighet, må han kunna på yrkande av andra maken av rätten förklaras behörigheten förlustig. Är han omyndig, må behörigheten fränkännas honom på yrkande jämväl av förmyndaren.

Sådant beslut varde av rätten upphävt, om makarna och, när den beslutet avser är omyndig, jämväl förmyndaren enas därom eller förändrade förhållanden visas hava inträtt.

Om rättens beslut, som i denna paragraf avses, skall ofördröjligen genom rättens försorg anmälan göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § i lagen den 11 juni 1920 (nr 407) om barn i äktenskap.

Härigenom förordnas, att 5 § i lagen den 11 juni 1920 om barn i äktenskap skall hava följande ändrade lydelse:

5 §.

Barn, som fyllt aderton år, må själv taga tjänst eller annat arbete. Hava föräldrarna dessförinnan låtit barnet taga tjänst eller annat arbete, varigenom barnet blivit i stånd att försörja sig, äge barnet, sedan det fyllt sexton år, själv uppsäga avtalet ävensom träffa avtal om annat arbete av liknande art.

Avtal, som barnet träffat efter vad i första stycket sägs, äge föräldrarna häva, om det må anses erforderligt med hänsyn till barnets uppfostran eller välfärd; tage dock, om barnet fyllt aderton år, rättens samtycke. Har avtalet hävts, äge barnet ej därefter rätt att träffa arbetsavtal efter vad i första stycket stadgas.

I fråga om verkan av avtal, som barnet slutit utan erforderligt samtycke, stadgas i lagen om förmynderskap.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § i lagen den 14 juni 1917 (nr 378) om adoption.

Härigenom förordnas, att 12 § i lagen den 14 juni 1917 om adoption skall hava följande ändrade lydelse:

Adoptant have den vårdnad om adoptivbarnet, som tillkommer föräldrar. Vad i 2 kap. 2 § giftermålsbalken sägs om föräldrars samtycke till barns äktenskap skall i fråga om adoptivbarn i stället tillämpas å adoptanten.

Adoptanten vare ock barnets förmyndare; och skall vad i lagen om förmynderskap är stadgat om föräldrar och barn äga motsvarande tillämpning å adoptanten och adoptivbarnet.

Är någon adopterad av makar, eller har ena maken adopterat den andres barn, vare i de avseenden, om vilka nu är sagt, så ansett, som vore barnet deras gemensamma.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändring i lagen den 14 juni 1917 (nr 376) om barn utom äktenskap.

Härigenom förordnas, att 1 och 2 §§ i lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap i nedan angivna delar samt den före sistnämnda paragraf upptagna rubriken skola hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Barn — — — — — ogift.

Fadern, så ock, där modern är gift, hennes make må giva barnet sitt släktnamn. Till sådan ändring av namn erfordras samtycke av den, som har vårdnaden om barnet, där detta är under tjuuguett år, och av barnet själv, om det fyllt aderton år.

Är barnet trolovningsbarn, äge den, som har vårdnaden om barnet, eller barnet själv, om det fyllt tjuuguett år, bestämma, att det skall bära faderns namn. Har barnet fyllt aderton år, må ej den, som har vårdnaden, utan dess samtycke träffa bestämmelse, som nu är sagd.

Med — — — — — tro.

Om vårdnad.

2 §.

Modern have vårdnaden om barnet, tills det fyllt tjuuguett år eller ingått äktenskap.

Äro föräldrarna ense, att fadern skall träda i moderns ställe, varde han, på anmälan, av rätten förordnad att övertaga vårdnaden om barnet, om han därtill är lämplig.

Finnes modern ej vara lämplig förese barnet, eller dör hon, skall rätten överflytta vårdnaden å fadern eller särskilt förordnad förmyndare. Uppkommer fråga härom, och kan utslag ej omedelbart givas, äge rätten att, för tiden intill dess slutligt utslag meddelas, förordna om vårdnaden, efter vad som finnes skäligt. Har å landet frågan ej förevarit vid rätten, äge domaren meddela förordnande efter vad nu är sagt. Beträffande förordnande, som sålunda meddelats av rätten eller domaren, samt slutligt utslag, varigenom överflyttning av vårdnaden skett, skall i övrigt vad nedan i 28 § andra stycket, 29 § andra och tredje styckena, 30 § samt 31 § andra stycket stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Har modern vårdnaden om barnet, äge hon, ändå att hon på grund av sin ålder är omyndig, för barnet föra talan, som i 21 eller 34 § sägs, så ock efter vad i 9 eller 11 § föreskrives sluta avtal om underhåll.

Fader — — — — — emellan.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 12 kap. 4 § och 16 kap. 2 § ärvdabalken.

Härigenom förordnas, att 12 kap. 4 § och 16 kap. 2 § ärvdabalken skola hava följande ändrade lydelse:

12 kap.

4 §.

Vid skiftet skall egendomen i fast och löst, redbart, och fordringar, i jämn-goda delar läggas, så att ej någon därigenom lider. Sedan behålle vardera det honom med lott tillfaller. Åsämjas arvingar att dela arvet utan lottning; vare det så gillt, som hade var sitt med lott fångit.

16 kap.

2 §.

Man eller kvinna, som ej fyllt tjuguetå år, må ej göra testamente, där ej han eller hon är eller förut varit gift. Den, som fyllt sexton år, må dock genom testamente bortgiva sådan egendom, den han eller hon genom eget arbete sig förvärvat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925; dock skall 16 kap. 2 § ärvdabalken i dess äldre lydelse äga tillämpning i fråga om den, som före den 1 januari 1925 fyllt femton men ej sexton år.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 10 § handelsbalken.

Härigenom förordnas, att 17 kap. 10 § handelsbalken skall hava följande ändrade lydelse:

Sedan uttages omyndigs fordran på ersättning i anledning av förmynderskap, som gäldenären innehaft för den omyndige. Har gäldenären innehaft flera förmynderskap, äge de omyndige sig emellan lika rätt. Om vid tiden för ingivandet av konkursansökningen mer än två år förflutit från det förmyndarens befattning upphörde, äge förmånsrätt, varom nu är sagt, ej rum, med mindre talan om fordrans utfående anhängiggjorts inom nämnda tid, så ock laga åtgärder, som därutöver erfordrats, utan oskäligt dröjsmål vidtagits och fullföljts intill tiden för ingivandet av konkursansökningen.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning med avseende å fordran i anledning av godmanskap, som gäldenären jämlikt lagen om förmynderskap innehaft för borgenären.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925; dock skall i fall, då förmyndares befattning upphört före nämnda dag, äldre lag lända till efterrättelse.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 6 kap. 6 § och 22 kap. 14 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 6 kap. 6 § och 22 kap. 14 § strafflagen skola hava följande ändrade lydelse:

6 kap.

6 §.

Är skada gjord av person under femton års ålder eller sådan, som i 5 kap. 5 § omtalas, vare han pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt. Vad han sålunda utgivit äge han söka åter av den, som genom underlåten vård om hans person vållat skadan.

22 kap.

14 §.

Går fullmäktig i sak, den honom betrodd är, svikligen huvudmannens vederpart tillhanda, vare sig med skrifts uppsättande, eller med råd eller skäl, eller eljest till huvudmannens skada främjar sin eller andras nytta, eller begår syssloman vid annat uppdrags utförande trolöshet emot huvudman; vare lag som i 11 § sägs; och varde fullmäktig, som med sådant brott beträdes, dömd ovärdig att vidare föra andras talan inför rätta.

Såsom syssloman skall ock straffas, efter ty nu sagt är, förmyndare och god man, som förordnats för omyndig, sjuk eller bortovarande, så ock ledamot i styrelse för bolag eller förening samt annan, som är satt att leda bolagets eller föreningens angelägenheter.

Förleder man, i sviklig avsikt, annan till oskälig rättegång; straffes med böter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 24 september 1861 angående vård av död mans bo.

Härigenom förordnas, att 3 § i förordningen den 24 september 1861 angående vård av död mans bo skall hava följande ändrade lydelse:

Nu kan så hända, att å tid, då rättegångsdag ej inträffar å landet, föreskrift tarvas, huru bo vårdas skall; då äge domaren därom tills vidare förordna; anmäle dock förhållandet å nästa rättegångsdag; och meddele rätten därefter beslut i ämnet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av § 6 i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet.

Härigenom förordnas, att § 6 i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet skall erhålla följande ändrade lydelse:

Omyndig, som fyllt sexton år, kan jämväl vinna rättighet att idka handelsrörelse eller annat näringsyrke, såvida förmyndaren och överförmyndaren därtill samtycka. Under enahanda villkor må, därest handlande eller annan näringsidkare varder ställd under förmyndarvård, rörelsen kunna fortsättas.

Å omyndigs vägnar äge ock förmyndaren idka handelsrörelse eller annat näringsyrke, såframt överförmyndaren därtill samtycker.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

Härigenom förordnas, att 2 § i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom skall hava följande ändrade lydelse:

Häftar fast egendom för ogulden köpeskilling, på sätt i 11 kap. 2 § jordabalken sägs, eller är ägare av fast egendom genom domstols lagakraftvunna utslag i brottmål förpliktad att utgiva skadestånd, som ej genast är förfallet till betalning; då må inteckning beviljas till säkerhet för sådan fordran, ändå att gäldenären det ej medgivit.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden.

Häri genom förordnas, att 1 och 2 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden, 1 § i nedan angivna delar, skola hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Över följande ärenden skola vid underrätt föras särskilda protokoll, nämligen: ett över lagfarter med fång av fast egendom; ett över inteckningar i sådan egendom; ett över inskrivningar av tomträtt samt av fång till sådan rätt, inteckningar i tomträtt, inskrivningar av vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt så ock över inteckningar i vattenfallsrätt (tomträttsprotokoll); ett över äktenskapsförord; ett över ärenden angående förmynderskap och godmanskap; samt ett över bouppteckningar, testamenten, som vid domstolen bevakas, och avhandlingar om lösöreköp. Uti lagfarts-, intecknings- och tomträttsprotokollen skall för varje ärende å brädden tecknas namnet på den egendom, ärendet rör, uti protokollet över ärenden angående förmynderskap och godmanskap namnet å den omyndige eller den, för vilken god man förordnats, ävensom det nummer, varunder förmynderskapet eller godmanskapet blivt infört i förmynderskapsboken, samt uti övriga protokollen för ärende, som angår inregistrering av bouppteckning eller bevakning av testamente, den dödes namn och för annat ärende namnet å den person, ärendet rör.

Vid — — — — — drives.
 Hos — — — — — infört.
 Har — — — — — anmärkt.

2 §.

De i 1 § nämnda protokoll skola insändas till hovrätten å landet av den, som hållit ting eller tingssammanträde, vid vilket sådant protokoll förts, inom tre månader från tingets avslutande och i stad av rådstuvurätten för varje månad inom utgången av nästa månad därefter. I det exemplar av protokollet över ärenden angående förmynderskap och godmanskap, som insändes till hovrätten, skola endast införas ärenden, som angå inskrivning av förmynderskap och godmanskap, anteckning att förmynderskap innehaves av den, som på grund av lag är förmyndare, samt förordnande och entledigande av förmyndare eller god man eller vilka röra tillstånd till åtgärd beträffande fast egendom.

Försummas skyldigheten att till hovrätten insända protokoll, varom ovan sägs böte den försumlige minst en krona femtio öre och högst tre kronor för varje dag protokollen eller något av dem uteblivit. Hovrätten äge, när skäl därtill äro, vid vite förelägga den försumlige att inom viss tid inkomma

med felande protokoll; ställer han sig sådant föreläggande till efterrättelse och varder förty ej fälld till vitet, böte enligt vad nu är sagt även för den tid försummelsen efter föreläggandet fortfarit.

Är i fall, då ärende av beskaffenhet att skola i visst protokoll antecknas icke förekommit, anmärkning därom ej gjord såsom i 1 § sägs, gälle i fråga om böter och vitesföreläggande vad i andra stycket är stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

Härigenom förordnas, dels att i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skola införas två nya paragrafer av nedan angivet innehåll och betecknade 52 c och 168 c, dels ock att 3 och 113 §§ i nämnda lag skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

3 §.

De — — — — — stadfästelse.
 Stiftarna — — — — — tio.
 Finnes — — — — — erfordras.
 Stadfästes — — — — — kalenderår.

Vid meddelande av tillåtelse att driva bankrörelse äger Konungen stadga skyldighet för bankaktiebolag att vid huvudkontoret och avdelningskontor, som Konungen bestämmer, mottaga värdehandlingar till förvaring och förvaltning i enlighet med de i lagen om förmynderskap och eljest i lag givna bestämmelser.

52 c §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt hos bankaktiebolag. Sådana medel må ej av bolaget utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos bolaget företett bevis, äge dock förmyndaren ensam förfoga över medlen. I fall, varom nu är sagt, skall anteckning, att förmyndaren äger ensam förfoga över innestående medel, verkställas å bevis eller i motbok, som av bolaget utlämnats, när beviset eller motboken företes hos bolaget.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, må hos bolaget förbehåll när som helst göras, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd. Har förbehåll gjorts, skall anteckning därom verkställas å bevis, som utfärdas om insättningen, eller i motbok, som utlämnas av bolaget. Då med över-

förmyndarens tillstånd uttagning av medel skett, skall ock anmärkning om tillståndet göras. Förmyndare och god man äga på begäran erhålla bevis om beloppet av de medel, som insätts eller innestå under sådant förbehåll, så ock, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

Utän hinder därav, att motbok rörande insättning å sparkasseräkning eller därmed likartad räkning förut utfärdats, må ny motbok utfärdas för den, till vilkens förmån medel insatts med förbehåll i avseende å medlens utbetalning, så ock för omyndig, som fyllt sexton år, för vilken utfärdats motbok å medel, varöver den omyndige ej äger själv förfoga. Har i fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man, förbehåll gjorts, varom i andra stycket sägs, äge jämväl förmyndaren eller gode mannen för insättning av medel utan sådant förbehåll utfå annan motbok.

113 §.

De	bolagsordning.
Stiftarna	tio.
Finnes	erfordras.
Stadfästes	kalenderår.

Vid meddelande av tillåtelse att driva bankrörelse äger Konungen stadga skyldighet för solidariskt bankbolag att vid huvudkontoret och avdelningskontor, som Konungen bestämmer, mottaga värdehandlingar till förvaring och förvaltning i enlighet med de i lagen om förmynderskap och eljest i lag givna bestämmelser.

168 c §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt hos solidariskt bankbolag. Sådana medel må ej av bolaget utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos bolaget företett bevis, äge dock förmyndaren ensam förfoga över medlen. I fall, varom nu är sagt, skall anteckning, att förmyndaren äger ensam förfoga över innestående medel, verkställas å bevis eller i motbok, som av bolaget utlämnats, när beviset eller motboken företes hos bolaget.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, må hos bolaget förbehåll när som helst göras, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd. Har förbehåll gjorts, skall anteckning därom verkställas å bevis, som utfärdas om insättningen, eller i motbok, som utlämnas av bolaget. Då med överförmyndarens tillstånd uttagning av medel skett, skall ock anmärkning om tillståndet göras. Förmyndare och god man äga på begäran erhålla bevis om beloppet av de medel, som insätts eller innestå under sådant förbehåll, så ock, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

Utan hinder därav, att motbok rörande insättning å sparkasseräkning eller därmed likartad räkning förut utfärdats, må ny motbok utfärdas för den, till vilkens förmån medel insatts med förbehåll i avseende å medlens utbetalning, så ock för omyndig, som fyllt sexton år, för vilken utfärdats motbok å medel, varöver den omyndige ej äger själv förfoga. Har i fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man, förbehåll gjorts, varom i andra stycket sägs, äge jämväl förmyndaren eller gode mannen för insättning av medel utan sådant förbehåll utfå annan motbok.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1925; dock skall omyndig, som före nämnda dag fyllt femton men ej sexton år, äga utan tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som han, efter det han fyllt femton år, själv å motbok insatt, såframt ej förmyndaren enligt bevis, som företetts hos banken, erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen.

Förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tings-sammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden skall i nedan an-givna del hava följande ändrade lydelse:

- I — — — — — slag:
1. mål — — — — — målsägande;
  2. växelmål — — — — — check;
  3. andra — — — — — räkning;
  4. mål — — — — — boskillnad;
  5. ärenden, som avses i förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, in-teckningar och andra ärenden, *dock ej sådana till protokollet över ärenden angående förmynderskap och godmanskap hörande ären-den, där fråga är om tillstånd till viss förvaltningsåtgärd eller talan fullföljts mot något överförmyndarens beslut.*
  6. ärenden — — — — — stad.
- Vid — — — — — närvarande.
Mål — — — — — behandling.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 22 april 1921 (nr 159) med vissa bestämmelser om förmynderskap för omyndig medlem av det kungliga huset.

Härigenom förordnas, att lagen den 22 april 1921 med vissa bestämmelser om förmynderskap för omyndig medlem av det kungliga huset skall hava följande ändrade lydelse:

De i lagen om förmynderskap givna bestämmelser om överförmyndarens och rättens tillsyn över förmyndares förvaltning, om förmyndares skyldighet att i vissa fall inhämta överförmyndarens eller rättens samtycke, så ock om förmyndares redovisningsskyldighet skola ej äga tillämpning i avseende å förmynderskap för omyndig medlem av det kungliga huset. Beträffande sådant förmynderskap skall fortfarande gälla vad i ärvdabalken stadgas om förmyndares skyldighet att, när han frånträder förmynderskap, utgiva den omyndiges egendom samt lämna slutredovisning, så ock om talan å sådan redovisning.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändrad lydelse av 3, 6, 7 och 9 §§ i lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällida ägor och rättigheter.

Härigenom förordnas, att 3, 6, 7 och 9 §§ i lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällida ägor och rättigheter skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

I fall — — — — — sammanträdet.

Kallelse å delägarna skall bevisligen tillställas dessa minst fjorton dagar före sammanträdet, såframt ej kortare tid av dem medgives, samt innehålla uppgift om tid och ort för sammanträdet ävensom det ärende, för vars behandling det påkallas. Hava ej delägarna enats om annat ställe för sammanträdes hållande, skall detta äga rum inom någon av de fastigheter, till vilka samfälligheten hör. Är någon delägare å okänd ort eller så fjärran, att han ej kan bevaka sin rätt, begäre den sammankallande förordnande av god man för den bortovarande enligt lagen om förmynderskap.

Äro delägarna flera än tio eller kan icke med säkerhet utrönas, vilka hava del i samfälligheten, må kallelsen delgivas sålunda, att densamma överlämnas till en av delägarna att vara för dem alla tillgänglig, varjämte kallelsen skall, med

underrättelse, vilken av delägarna bekommit densamma, minst tjuugu dagar före sammanträdet ej mindre uppläsas i kyrkan i den eller de församlingar, där fastigheterna äro belägna, än även införas i en eller flera tidningar i orten.

Har — — — — — fastigheten.

Kostnad — — — — — samfälligheten.

6 §.

1 mom. Vilja — — — — — härav.

2 mom. För beslut om ägas utlegning för längre tid än fem år erfordras minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, beräknat på sätt i andra punkten av 4 § 3 mom. är sagt. Beslutet skall underställas rättens prövning. Finner rätten, att beslutet icke är i laga ordning tillkommet eller att det strider mot allmän lag eller författning eller länder till märkligt förfång för delägare, som ej lämnat sitt medgivande till upplåtelsen, skall beslutet av rätten undanröjas; i annat fall varde det fastställt.

3 mom. Vad i 8 kap. 14 § av lagen om förmynderskap stadgas, skall ej äga tillämpning i avseende å upplåtelse enligt denna lag av rätt till samfällighet, vari omyndig eller ock sjuk eller bortovarande, för vilken god man förordnats, äger del. Dock må beslut om upplåtelse, som i 2 mom. avses, även om det biträts å den omyndiges, sjukes eller bortovarandes vägnar, ej fastställas, såframt beslutet finnes lända till märkligt förfång för denne.

7 §.

Vilja delägare avhända sig äga, som i denna lag avses, och kan det ske utan märkligt förfång för delägare, som ej därtill samtycker, äge de ock härom besluta; och skall vad i 6 § 2 mom. sägs om besluts fattande och underställande äga motsvarande tillämpning. Där någon delägare det yrkar, må dock avhändandet ej äga rum annorledes än genom försäljning å offentlig auktion.

Vad i 8 kap. 15 § av lagen om förmynderskap stadgas skall ej äga tillämpning i fråga om försäljning enligt denna lag av samfällighet, vari omyndig eller ock sjuk eller bortovarande, för vilken god man förordnats, äger del, och skall i sådant fall vad i 6 § 3 mom. sista punkten stadgas angående fastställelse å beslut, som där avses, äga motsvarande tillämpning.

Har — — — — — ordning.

Då — — — — — underskrivas.

Är — — — — — därtill.

9 §.

Delägares — — — — — fastställt.

Har ansökan gjorts om förordnande för särskild person att föranstalta om sammanträde med delägarna, skall på begäran av någon av dessa överexekutor, där omständigheterna ej till annat föranleda, meddela förbud för delägarna att å ägan verkställa avverkning så ock, där skäl därtill äro, meddela

dem förbud att å ägan taga ler, torv, grus eller dylikt. Sådant förbud skall äga giltighet intill dess beslut enligt 5, 6 eller 7 § om ägans användning eller avhändande kommit till stånd och trätt i tillämpning eller ock frågan om ägans tillgodogörande på sätt nu är sagt förfallit. Om sådant förbud gälle i tillämpliga delar vad i utsökningslagen om skingringsförbud sägs, dock att pant eller borgen för skada, som kan genom åtgärden vederparten tillskyndas, icke erfordras.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändrad lydelse av 24 § i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

Härigenom förordnas, att 24 § i lagen den 29 juni 1923 om sparbanker skall hava följande ändrade lydelse:

24 §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt å motbok. Sådana medel må ej från sparbanken utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos sparbanken företett bevis, äge dock förmyndaren ensam förfoga över medlen. I fall, varom nu är sagt, skall anteckning, att förmyndaren äger ensam förfoga över innestående medel, verkställas i den avräkningsbok, som omförmäles i 31 §, så ock i motboken, när den nästa gång företes hos banken.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, må förbehåll när som helst göras, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd. Har förbehåll gjorts, skall anteckning därom verkställas såväl i avräkningsboken som i motboken. Då med överförmyndarens tillstånd uttagning av medel skett, skall ock anmärkning om tillståndet göras. Förmyndare och god man äge på begäran erhålla bevis om beloppet av de medel, som insätts eller innestå under sådant förbehåll, så ock, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

Utän hinder därav, att motbok förut utfärdats, må ny motbok utfärdas för den, till vilkens förmån medel insatts med förbehåll i avseende å medlens utbetalning, så ock för omyndig över sexton år, för vilken utfärdats motbok å medel, varöver den omyndige ej äger själv förfoga. Har i fråga om medel,

som stå under förvaltning av förmyndare eller god man, förbehåll gjorts, varom i andra stycket sägs, äge jämväl förmyndaren eller gode mannen för insättning av medel utan sådant förbehåll utfå annan motbok.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925; dock skall omyndig, som före nämnda dag fyllt femton men ej sexton år, äga utan tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som han, efter det han fyllt femton år, själv å motbok insatt, såframt ej förmyndaren enligt bevis, som företetts hos banken, erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen.

Förslag till lag angående ändring i lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Härigenom förordnas, att i lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap dels 4 kap. skall *till rubrik och innehåll* erhålla den ändrade lydelse nedan angives, dels efter 4 kap. skall införas ett nytt kapitel, betecknat såsom 5 kap., med den överskrift och av den lydelse nedan angives och dels nuvarande 5 kap. hädanefter skall betecknas såsom 6 kap.:

4 kap. Om förmynderskap för *underåriga*.

1 §.

Vad i svensk lag är stadgat om förmynderskap för *underårig* skall äga tillämpning jämväl i avseende å *underårig* svensk undersåte, som ej har hemvist inom riket. Varder förmynderskap för sådan *underårig* anordnat i främmande stat, där han har hemvist, må dock rätten, såframt ej särskilda omständigheter påkalla, att förmynderskap är anordnat här i riket, besluta, att förmynderskap ej skall vara anordnat enligt svensk lag.

Konungen äger beträffande förmynderskap för *underåriga* svenska undersåtar, som hava hemvist i främmande stat, meddela särskilda bestämmelser angående värden av *underårigs* värdehandlingar, så ock förordna svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman att vara överförmyndare.

2 §.

Har utländsk undersåte, som enligt lagen i den stat, han tillhör, bör på grund av *underårighet* förses med förmyndare, hemvist här i riket, inhämta rätten, genom bemedling av ministern för utrikes ärendena, huruvida förmynderskap kommer att anordnas i enlighet med den främmande statens lag. Upplyses det, att sådant förmynderskap ej kommer att anordnas, eller erhålles ej svar inom sex månader, varde förmynderskap anordnat enligt svensk lag. Anordnas förmynderskap i enlighet med lagen i den stat, den *underåriga*

tillhör, förordne rätten, att förmynderskap ej längre skall vara anordnat enligt svensk lag.

3 §.

Skall förmynderskap för *underårig*, som vistas här i riket, ej anordnas enligt svensk lag, eller är ännu ej utrett, om det skall ske, äge likväl rätten eller domaren, om den omyndiges angelägenheter kräva omedelbar vård, efter vad i svensk lag är stadgat förordna förmyndare för tiden intill dess förmynderskap anordnats i enlighet med den främmande statens lag eller förmyndare blivit av rätten genom slutligt beslut utsedd.

Är förmynderskap anordnat enligt lagen i främmande stat, må i trängande fall god man enligt svensk lag förordnas att vårda den omyndiges angelägenheter.

4 §.

Enligt lagen i den stat, *underårig* tillhör, skall, även om förmynderskap är anordnat efter annan lag, bedömas, när behov av förmyndare upphör.

5 §.

Är förmynderskap för *underårig* i överensstämmelse med vad ovan sägs anordnat enligt främmande lag, lände den lag till efterrättelse i fråga om verkan av omyndigheten och förmyndarens behörighet att handla å den *underåriges* vägnar.

Har den *underårig* här i riket företagit rättshandling på förmögenhetsrättens område, som han enligt den främmande lagen är obehörig att företaga, vare rättshandlingen likväl för honom bindande, om han ägt behörighet enligt svensk lag och den, emot vilken rättshandlingen företogs, varken insåg eller bort inse hans bristande behörighet.

Om verkan av förbindelse enligt växel eller check är särskilt stadgat.

6 §.

Varder förmynderskap för *underårig* svensk undersåte, som har hemvist i främmande stat, anordnat här i riket, göre rätten ofördröjligen anmälan därom till ministern för utrikes ärendena.

7 §.

Konungen äger, efter avtal med främmande stat, med avseende å svenska undersåtar, som där hava hemvist, eller undersåtar i den staten, vilka hava hemvist här i riket, stadga avvikelser från de i 1, 2, 3, 4 och 5 §§ givna bestämmelser.

Skall, enligt de i viss främmande stat gällande allmänna regler om internationell rättshandling, förmynderskap för *underårig* anordnas enligt lagen i den stat, där han har hemvist, äger ock Konungen förordna, att förmynderskap skall enligt svensk lag anordnas för undersåtar i den staten, vilka hava hemvist här i riket, samt att förmynderskap ej skall sålunda anordnas för svenska undersåtar, vilka hava hemvist i den främmande staten.

5 kap. Om förmynderskap för omyndigförklarade.

1 §.

Vad i svensk lag är stadgat om omyndighetsförklaring och om förmynderskap för omyndigförklarade skall äga tillämpning jämväl i avseende å svensk undersåte, som ej har hemvist inom riket. Varder förmynderskap anordnat i främmande stat för svensk undersåte, som där har hemvist men som är förklarad omyndig här i riket eller om vars försättande i omyndighet här är fråga, må dock rätten, såframt ej särskilda omständigheter påkalla, att förmynderskap är anordnat här i riket, besluta, att förmynderskap ej skall vara anordnat enligt svensk lag.

Konungen äger beträffande förmynderskap för omyndigförklarade svenska undersåtar, som hava hemvist i främmande stat, meddela särskilda bestämmelser angående vården av omyndigs värdehandlingar, så ock förordna svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman att vara överförmyndare.

2 §.

Har ansökan gjorts om omyndighetsförklaring av utländsk undersåte, som har hemvist här i riket, inhänte rätten, genom bemedling av ministern för utrikes ärendena, huruvida förmynderskap kommer att anordnas enligt den främmande statens lag. Upplyses det, att sådant förmynderskap icke kommer att anordnas, eller erhålles ej svar inom sex månader, varde omyndighetsförklaring av rätten meddelad och förmynderskap här anordnat enligt svensk lag.

3 §.

Är svensk undersåte förklarad omyndig i främmande stat, kan omyndighetsförklaringen hävas jämväl här i riket enligt svensk lag.

Har undersåte i främmande stat förklarats omyndig här i riket, men varder förmynderskap för honom anordnat enligt den främmande statens lag, skall den här förordnade förmyndaren entledigas.

4 §.

Skall i visst fall svensk lag ej äga tillämpning beträffande omyndighetsförklaring av någon, som vistas här i riket, eller är ännu ej utrett, om det skall ske, äge likväl rätten eller domaren, om dröjsmål uppenbarligen skulle medföra fara, förordna, att han skall vara omyndig under tiden intill dess vård om hans angelägenheter anordnats i enlighet med lagen i hans hemland eller rätten meddelat slutligt utslag, så ock för samma tid förordna förmyndare. I avseende å förordnande, varom nu är sagt, skall vad i lagen om förmynderskap 12 kap. 8 § och 14 § andra och tredje styckena är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Är förmynderskap anordnat enligt lagen i främmande stat, må ock i trän-
gande fall god man enligt svensk lag förordnas att vårda den omyndiges
angelägenheter.

5 §.

Om omyndighetsförklaring, som meddelats av behörig utländsk myndighet,
skall genom svensk domstols försorg, på begäran, kungörelse införas i all-
männa tidningarna. Den utländska myndighetens behörighet skall styrkas
genom intyg av här i riket anställd diplomatisk eller konsulär ämbetsman
eller av svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning, då omyndig-
hetsförklaring blivit hävd av behörig utländsk myndighet.

6 §.

Är förmynderskap för omyndigförklarad efter vad ovan sägs anordnat i
enlighet med utländsk lag, skall vad i 4 kap. 5 § är stadgat i avseende å
underårig äga motsvarande tillämpning.

Har omyndighetsförklaringen kungjorts efter vad i detta kap. 5 § är sagt,
må dock den, mot vilken den omyndigförklarade här i riket företagit rätts-
handling, icke åberopa, att han ej ägde eller bort äga kännedom om omyndig-
hetsförklaringen.

7 §.

Vad i detta kap. sägs om omyndighetsförklaring och förmynderskaps an-
ordnande enligt utländsk lag skall äga motsvarande tillämpning i avseende å
annan därmed jämförlig åtgärd, som är förenad med inskränkning i den
rättsliga handlingsförmågan.

8 §.

Varder svensk undersåte, som har hemvist i främmande stat, här i riket
förklarad omyndig och förmyndare för honom förordnad, göre rätten oför-
dröjligen anmälan därom till ministern för utrikes ärendena.

9 §.

Konungen äger, efter avtal med främmande stat, med avseende å svenska
undersåtar, som där hava hemvist, eller undersåtar i den staten, vilka hava
hemvist här i riket, stadga avvikelser från de i 1, 2, 3, 4 och 6 §§ givna
bestämmelser.

Skall, enligt de i viss främmande stat gällande allmänna regler om inter-
nationella rättsförhållanden, lagen i den stat, där hemvistet är, äga tillämpning
med avseende å omyndighetsförklaring och förmynderskap för omyndigförkla-
rade, äger ock Konungen förordna beträffande undersåtar i den staten, vilka
hava hemvist här i riket, att omyndighetsförklaring må ske och förmynder-
skap anordnas enligt svensk lag, samt i fråga om svenska undersåtar, vilka

hava hemvist i den främmande staten, att omyndighetsförklaring må ske och förmynderskap anordnas i den främmande staten.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § i lagen den 5 juni 1909 om konsularjurisdiktion.

Härigenom förordnas, att 12 § i lagen den 5 juni 1909 om konsularjurisdiktion skall i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

Konsulardomaren är konkursdomare.

I fråga — — — — — landet.

Beträffande — — — — — underrätt.

Han skall jämväl förordna förmyndare och god man, som i lagen om förmynderskap avses; åliggande honom att öva den tillsyn å förmyndares och god mans förvaltning, som enligt nämnda lag åligger rätten. Han äge ock förordna överförmyndare, där så erfordras.

Äktenskapsförord — — — — — honom.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslag till förordning om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, 3 och 4, § 3 mom. 2 och § 4 i förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken.

Härigenom förordnas, att § 2 mom. 1, 3 och 4, § 3 mom. 2 och § 4 i förordningen den 21 juni 1922 angående postsparbanken skola hava följande ändrade lydelse:

§ 2.

Mom. 1. Envar äger att för egen räkning eller till förmån för annan (enskild person, firma, förening eller dylikt) insätta medel i postsparbanken.

Insättning må icke ske annat än i helt krontal. En och samma persons tillgodohavande må ej ökas utöver 5,000 kronor annorledes än genom upplupen

räntas läggande till kapitalet. Då, efter vad i mom. 4 stadgas, för samma person utfärdats flera motböcker, skall dock vad nyss är sagt gälla i fråga om tillgodohavandet enligt varje särskild motbok.

Mom. 3. Den, som begär motbok för annan, äger göra det förbehåll, att medel, som insätts å motboken, icke skola få uttagas förr än efter viss tid. Vill han göra annat förbehåll, ankommer det på generalpoststyrelsens prövning, huruvida motbok må med det förbehåll utfärdas.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, må förbehåll när som helst göras, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd. Förmyndare och god man äge på begäran erhålla bevis om beloppet av de medel, som insätts eller innestå under sådant förbehåll, så ock, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

Rörande varje förbehåll, som gäller i fråga om de å motbok insatta medlen, skall anteckning finnas i motboken.

Mom. 4. En och samma person äger i allmänhet ej utbekomma mer än en motbok. Utan hinder därav, att motbok förut utfärdats, må ny motbok utfärdas för den, till vilkens förmån medel insatts, med förbehåll i avseende å medlens utbetalning, så ock för omyndig över sexton år, för vilken utfärdats motbok å medel, varöver den omyndige ej själv äger förfoga. Har i fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man, förbehåll gjorts, varom i mom. 3 andra stycket sägs, äge jämväl förmyndaren eller gode mannen för insättning av medel utan sådant förbehåll utfå annan motbok.

§ 3.

Mom. 2. Uttagning, som icke omfattar hela det å motbok innestående beloppet, må icke ske annat än i helt krontal.

Uttaget belopp skall avföras i motboken. Då medel uttagits av förmyndare eller god man med överförmyndarens tillstånd, skall ock anmärkning om tillståndet göras.

§ 4.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt å motbok. Sådana medel må ej utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos postsparbanken företett bevis, äge dock förmyndaren ensam förfoga över medlen. I fall, varom nu är sagt, skall anteckning, att förmyndaren äger ensam förfoga över innestående medel, verkställas i motboken, när den nästa gång företes hos banken.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1925; dock skall ommyndig, som före nämnda dag fyllt femton men ej sexton år, äga utan tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som han, efter det han fyllt femton år, själv å motbok insatt, såframt ej förmyndaren enligt bevis, som företetts hos postsparbanken, erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen.

Under hänvisning till vad första lagutskottet i sitt ovannämnda utlåtande anfört vid 8 kap. 8 § i förslaget till lag om förmynderskap, får riksdagen tillika anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning, huruvida genom ändring i lagen den 29 juni 1923 om sparbanker möjlighet kan beredas för förmyndare och gode män att i sparbank verkställa sådan nedläggning av värdehandlingar, som enligt förslaget till lag om förmynderskap skall ske i riksbanken eller annan bank, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 17 maj 1924.

Med undersåtlig vördnad.
